

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

(Prof. Dr. Muhammed Nur DOĞAN Armağan Sayısı)

E-ISSN: 2651-3013

DOI Number:

Cilt: 2 Sayı: 1 Şubat 2019

ss. 732-757

**Makalenin Geliş
Tarihi**

15/11/2018

**Makalenin
Kabul Tarihi**

10/12/2018

Yayın Tarihi

28/02/2019

OSMANLI ŞİİRİ KILAVUZU I-II¹

Talha DİLBEN*

VIII. yüzyılda İslamiyetle tanışan ve topluluklar halinde bu dine inanmaya başlayıp tüm müesseseleriyle yeni bir medeniyet dairesine henüz dâhil olmaya başlayan Türkleri, bütün dünya edebiyatları içerisinde anlam ve hayal dünyasının zenginliği bakımından özel bir yer edinecek yeni bir edebiyatı oluşturacakları ve uzun bir müddet boyunca bu edebiyatı zenginleştirecekleri yüzyıllar ufukta beklemekteydi. İslamiyet'ten sonraki süreç içerisinde Arap ve Fars dil ve edebiyatlarıyla da tanışarak bu dil ve edebiyatlara da hâkim olmaya başlamalarının yanı sıra; bürokrat, bilgin, mütercim, müellif gibi pek çok kimliği üzerinde barındırabilen iyi eğitilmiş, kalemi

kuvvetli Türk ediplerinin verdiği Kutadgu Bilig ve diğer ilk eserler, ufukta

¹ Şentürk, Ahmet Atilla (2016), *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, İstanbul: Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi OSEDAM; Şentürk, Ahmet Atilla (2017), *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, İstanbul: Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi OSEDAM.

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı A.B.D. dilbentalha@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4434-9859>

Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]

Cilt: 2 Sayı: 1 Şubat 2019 ss. 732-757

bekleyen bu devâsâ edebiyatın temelini oluşturmaktaydı. Türkistan bölgesinde oluşan bu kültür ortamı, özellikle Moğol baskılarıyla yerleşik hayattaki eğitimli zümrelerin de yer değiştirmek zorunda kalıp Anadolu topraklarına gelmeleriyle birlikte şekillenmeye başlayarak oluşan edebiyatın, Osmanlı hâkimiyetindeki yüzyıllarda en yüksek seviyede kendisini bulmasını sağlayacaktı. Devamında Batıya dayalı başka bir medeniyet dairesi içerisine dâhil olacak olan yeni nesiller, hem geçen yüzyılların hem de değişen ortamın etkisiyle bu derece zengin ve etkileyici bir "eski" macerayı bazen hor görecekler, bazen de anlamak istemelerine rağmen tüm yönleriyle onu anlayamayacaklardı. İşte bu yeni medeniyet dairesi içerisindeki Türk insanına bu zengin macerayı anlatabilmek, öğretebilmek, ondaki anlaşılamayan noktaları detaylarıyla çözebilmek adına çok sayıda tez, kitap, makale gibi türlerde çalışma yapılmış olmakla birlikte, bunlar içerisinde Prof. Dr. Ahmet Atillâ Şentürk tarafından hazırlanıp 2016 ve 2017 yıllarında yayınlanan ve şimdilik iki ciltten oluşan Osmanlı Şiiri Kılavuzu adlı bir eser vardır ki, kapağından başlayarak içerisindeki fotoğraflara kadar bu büyük maceranın her yönüyle kılavuzu niteliğindedir.

Prof. Dr. Ahmet Atillâ Şentürk'ün hazırladığı ve Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi OSDAM'ın yayınladığı eserin I. cildi Ocak 2016'da, II. cildi Ocak 2017'de yayınlanmıştır. Eserin I. cildinde *Âb - Azrail* arasındaki maddeler açıklanırken, II. cildinde de *Bab - Çüst Eri* arasındaki maddeler açıklanmaktadır.

XIII. yüzyıl ile XIX. yüzyıl arasındaki Türk edebiyatı için çok sayıda adlandırma yapılmıştır. Bunlar arasında *Eski Türk Edebiyatı*, *Klasik Türk Edebiyatı* ve *Divan Edebiyatı* gibi adlandırmalar en yaygın adlandırmalar olmuştur. Yazar, eserine ad verirken bu adları değil *Osmanlı Şiiri* adını vermeyi uygun görmüştür. Yazar, *Divan Edebiyatı* adlandırmasının yanlış bir adlandırma olduğunu belirtmiş, niçin *Osmanlı Şiiri* adını tercih ettiğini daha önce yayınladığı bir başka eserde açıkladığı için, detaylı olarak tekrar açıklamadığını *Sunuş* bölümünde belirtmiştir. Aynı zamanda yazar burada eserini hazırlama amacından da bahsetmiştir:

"Türklerin İslâm kültürüyle tanışıp kaynaştıktan sonra ürettikleri manzum eserlerin bir kılavuzu olan bu eser, günümüzde yanlış bir isimlendirmeye biraz da hor görmek için "Divan Şiiri" diye adlandırılan edebiyat ürünlerine rehber olmak üzere hazırlandı. Neden "Divan Şiiri" değil de "Osmanlı Şiiri" dediğimi Osmanlı Şiiri Antolojisi adlı eserin önsözünde açıkladığım için burada aynı bahse girme gereği duymuyorum." (Şentürk, 2016: 8).

Yazar, bu edebiyat için neden *Osmanlı Şiiri* adını tercih ettiğini daha önce yayınlanan *Osmanlı Şiiri Antolojisi* adlı eserinin *Ön Söz* bölümünde; Osmanlı, Çağatay, Azeri, Kıpçak gibi edebî sahaları söz konusu yapıların iç mekanlarını oluşturan bölümler şeklinde düşünmek gerektiğini ve yaşadığımız coğrafyanın tarihî edebiyatına bir isim vermek gerektiğinde de Anadolu merkez olmak üzere kurulup geniş bir kültür coğrafyası üzerinde varlığı en uzun süren devlet konumunda olduğundan *Osmanlı* adının bu edebiyata verilmesi gerektiği şeklinde belirtmiştir.

Osmanlı Şiiri Kılavuzu'nun *Âb - Azrail* maddelerini kapsayan I. cildinde ithaf sayfasının alt kısmında bulunan görüş, yaptığı tespit dolayısıyla oldukça önemlidir. Buna göre, Batılı olmaya çalışan ve maddeci değerlerle dünyaya bakan insan için bu edebiyatı gerçek mahiyetiyle anlamak oldukça zordur:

"Bu şiirde ten zevklerinden uzak, beklentisiz saf aşkı yakalamaya çalışan şairler, zaman zaman Allah'ı mı yoksa insanı mı konu edindiği anlaşılamayan derin boyutlu bir sevgi tasavvurunu işlemişlerdir. Eski şiirde kadına pek yer verilmemesi, bu saf aşk idealini zedeleme ve bunu süflî arzular derekesine düşürme endişesinden kaynaklanır. Allah ve Peygamber başta olmak üzere padişahlar, sadrazamlar, devlet adamları, bilginler, şeyhler, hocalar ve dostlar; kısacası "ahbâb"ı muhatap alan ve bunları "ideal sevgili" makamında değerlendiren bu edebiyatı gerçek mahiyetiyle anlamak, günümüzün Batılı ve maddeci değerleriyle dünyaya bakmayı kanıksamış insanı için oldukça zordur."

Sunuş bölümünde yazar, eserin hazırlanış hikâyesinden, amacından ve yararlandığı metodlardan bahsetmektedir. Buna göre yazarın hareket noktası, bu metinlerin günümüz insanı için çözülmemiş problemlerle dolu olması ve sözlüklerin bu edebiyata dair metinleri anlayabilmek konusunda yetersiz kalmasıdır. Aynı sıkıntıyı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde 1976 yılında öğrenim görmeye başlayan yazar da yaşamıştır. Hocası Prof. Dr. Mehmet Çavuşoğlu'nun, derslerinde bu konuda yeni bir sözlük hazırlanması gerektiği yönündeki görüşlerini zikretmesi de bu süreç boyunca yazarı etkilemiştir:

"Merhum hoca derslerinde her fırsatta, bu edebiyatı anlama ve yorumlama konusunda mevcut sözlüklerin yetersizliği ve yeni bir sözlük hazırlanması gereğinden bahsederdi. O yıllarda hocanın ısrarla tekrarladığı bu ihtiyacın ciddiyetini kavramam, hâliyle şimdiki boyutlarda mümkün değildi. Fakat zamanla, metinleri anlama ve yorumlama sırasında içine düştüğüm zor durumlar sebebiyle rahmetli hocanın kastettiği sözlüğün her geçen gün daha da büyük bir ihtiyaç hâline geldiğini idrak ettim." (Şentürk, 2016: 7).

Yazar *Sunuş* kısmında teknolojinin ve araştırmalarda bilgisayar kullanımının yaygınlaşmasının eserin hazırlanması konusunda eskiye nazaran büyük bir kolaylık sağladığını da belirtmiştir (Şentürk, 2016: 8).

Yazar, eseri yayına hazırladığı tarihten 20-25 yıl kadar önce kağıt üzerine aldığı notlarla yazmaya başladığını, her kelime ve kavramın edebî metinlerde dikkat çeken özellikleri, kazandıkları sembol değerleri, benzediği veya benzetildiği nesnelere, birlikte kullanıldıkları ibareler ve şairlerin geliştirdikleri yorumlarla olabildiğince geniş bir biçimde ele alındığını belirtmiştir. Eser için zengin ve mukayese edilebilir örneklerin de 2000'li yılların başlarında başlatılan Metinbankası Projesi'ndeki bir buçuk milyon beyitten faydalanılarak seçildiği belirtilmiştir (Şentürk, 2016: 8).

Yazar, maddelere kaynaklık eden çok sayıda beyite, dolayısıyla çok sayıda esere ve metin yayınına başvurmuştur. Her maddenin sonunda yer alan beyitlerin alındığı bu çok sayıdaki yayın, *Sunuş* bölümünün ardından gelen *Kısaltmalar* bölümünde verilmiştir. Dört harften oluşan bu kısaltmalar, şair ve eser adı kısaltması ya da şair, eser ve yayına hazırlayan araştırmacının adının kısaltması şeklinde oluşturulmuştur. Okuyucular bu sayede hem ilgili kavramın geçtiği beyitin hangi şair ya da şairler tarafından hangi eserde kullanıldığını hem de söz konusu beyitin, metnin hangi yayından alındığını kolaylıkla görebileceklerdir:

ADMN = *Avnî, Divân, Muhammet Nur Doğan*

VHDF = *Vâlî, Hüsn ü Dil, Fatih Köksal*

Yazar, geniş bibliyografyanın ise eserin son cildinde verileceğini tarafımıza söylemiştir.

Diğer Kısaltma ve Semboller'in ardından eserin ana bölümü gelmektedir. Eserin ana bölümünde alfabetik olarak maddeler açıklanmaktadır. Önce ana maddeler verilmiş, ardından -eğer varsa- ana maddeyle ilişkili alt maddeler verilmiştir. İlgili ana kavrama bağlı olan her alt maddenin sol kenarına bir

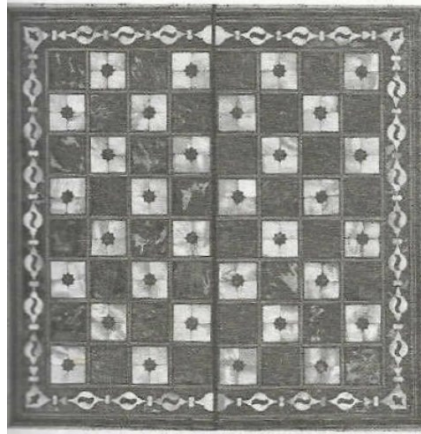
işaret iliştilmiştir. Bu işaretler, alt maddelerdeki kavram veya kullanışların ana maddelerdeki kavramla ne yönden bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. Bu işaretler; benzeşen, yorum, tevriye/cinas, ses uyumu, atasözü ve deyim, âdet/inanç, eş anlam, özellik, birlikte kullanım, sembol, tezat, benzetilen, benzeyen, tezyif ve yüceltme bakımlarından ilişkileri okuyucuya vermekte ve bu ilişkilerin tespit edilmesiyle metinlerin âdetâ yapısı çözülmektedir. Söz konusu işaretlerin eserdeki karşılıkları şunlardır:

↔ Benzeşen # Yorum Δ Tevriye/Cinas ♪ Ses uyumu ✖ Mukayese ♦ Atasözü Deyim ★ Âdet/inanç
 = Eş anlam • Özellik + Birlikte ○ Sembol ✕ Tezat ← Benzetilen → Benzeyen ↓ Tezyif ↑ Yüceltme

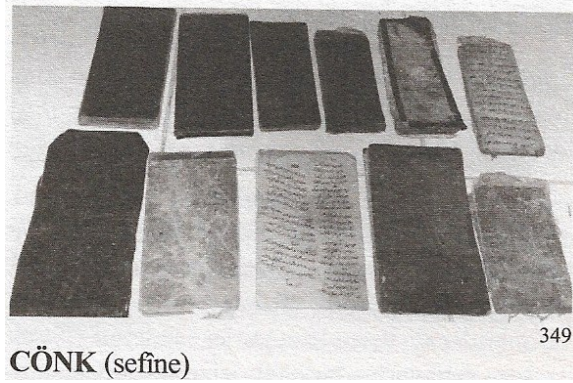
Örneğin eserin I. cildindeki *Aden Denizi* maddesinin alt maddelerinden olan *sahilinden inci toplanır* şeklindeki kullanımın yanına, bu, *Aden Denizi* kavramının şiirde kullanılan bir özelliği olduğundan *özellik* işareti konulmuştur. Yine aynı kavramın alt maddelerinden olan *cömertlik* kullanımının yanına da *sembol* işareti konulmuştur. Çünkü *Aden Denizi* şiirde cömertliğin sembollerindedir (Şentürk, 2016: 102).

Eserin II. cildindeki *börk* maddesiyle ilişkili kullanımlardan olan *baş yarılır börk içinde* ve *sağ başa börk bulunur* şeklindeki kullanımların yanına *atasözü deyim* işareti konulmuş, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra örnek beyitler verilmiştir (Şentürk, 2017: 286).

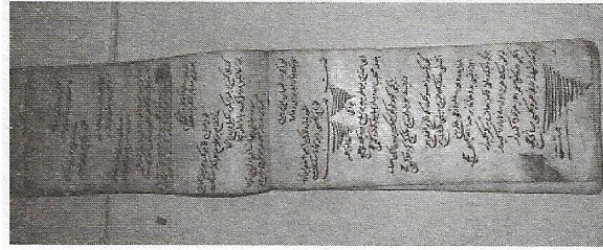
Yazar, eserinde maddelerle ilgili olarak birçok görsel de kullanmıştır. Bu görseller; yazma eserler, minyatürler, objeler, mimari eserler, hayvanlar, bitkiler gibi çok çeşitli konulardadır. İki ciltte kullanılan toplam görsel sayısı 470'tir.

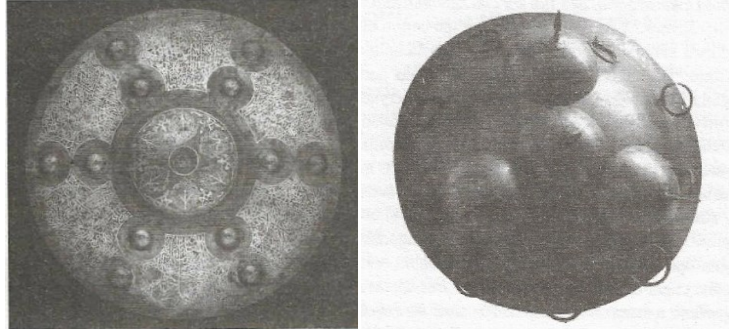
Eserin I. cildindeki AÇMAZ, *Açmazdan [satranç]* şeklindeki maddede kullanılan 16 numaralı görsel (Şentürk, 2016: 77).

CÖNK (sefine)

Eserin II. cildindeki *cönk* maddesinde kullanılan, 349 ve 350 numaralı görseller (Şentürk, 2017: 241).

Eserin II. cildindeki ÇARHÎ KALKAN (*çarhî siper*) maddesinde kullanılan 387 ve 388 numaralı görseller (Şentürk, 2017: 480).

Osmanlı Şiiri Kılavuzu'nun I. cildi 519, II. cildi 591 sayfadan oluşmaktadır. Sunuş bölümü yalnızca I. ciltte bulunmakta, II. ciltte doğrudan eserin alfabetik olarak devam eden ana bölümüne geçilmektedir. Her iki cildin sonunda da eserdeki madde başlıklarının listesi verilmiştir.

Yazarın uzun yıllar süren emekleri sonucu ortaya koyduğu eserinin yayınlanan ilk iki cildi, yazarın kendisinden öğrendiğimize göre beklenen ilgiyi görmemiştir. Bu nedenle yazar, Osmanlı Şiiri Kılavuzu'nun bundan sonraki ciltlerinin sınırlı sayıda basılacağını tarafımıza söylemiştir.

Klasik Türk Edebiyatı sahasının değerli araştırmacısı Prof. Dr. Ahmet Atilla ŞENTÜRK'ü, kendi hayatından ve vaktinden maddî ve manevî büyük fedâkârlıklar ederek böyle bir başucu eserini Türk kültür hayatına kazandırdığı için kutlar, eserin diğer ciltlerini ve yeni çalışmalarını da büyük bir heyecanla beklediğimizi belirtmek isteriz.

Ekler**Ek1****I. CİLT MADDE BAŞLARI**

ÂB	ÂB VERMEK bk. "Âb ü tâb vermek"	ÂBIK ('abd-i âbık)
ÂB bk. "Âb-i zülâl", "Akarsu", "Su"	ÂB VERMEK bk. "Su vermek"	ÂBİLE (tebhâl, tebhâle)
ÂB bk. "Âlem-i âb"	ÂB-i ZER bk. "Altın suyu"	ABİR ('abîr)
ÂB [tezhip]	ÂB-i ZİNDEGÂNİ bk. "Hayat suyu"	ABKAR, Abkarî ('abkar, 'abkarî)
ÂB-i ÂTEŞ-BÂR	ÂB-i ZÜLÂL (zülâl)	ABLAĞ (eblak, pise)
ÂB-i ÂTEŞ-PÂRE	ABA □giyim□ ('abâ)	ABLAĞ-i ŞEŞ-PÂ bk. "Altı ayaklı at"
ÂB-i ÂTEŞ-RENG	ÂBÂ-i FELEK bk. "Âbâ-i ulviyye"	ABLÎ, Abliyi elden kaçırmak
ÂB-i BESTE	ABA GİYMEK, Aba giydirmek	ÂBNÜS bk. "Abanoz"
ÂB ü DÂNE	ABÂ-PÜŞ ('abâ-püş)	ABRAŞ □at□ (ebreş)
ÂB-DÂR [söz, şiir, nesne]	ÂBÂ-i ULVİYYE (âbâ-i felek, âbâ-i 'ulviyye, nüh-âbâ, nüh-peder, pederân-i bülend)	ABRAŞ □hastalık□ bk. "Cüzzam"
ÂB-DÂR [kalıç]	ÂBÂDÎ (Devlet-âbâdî)	ÂBRİZ bk. "Âb-riz"
ÂB-DEST bk. "Abdest"	ABANÎ (abânî)	ABUK ('abûk, gabûk)
ÂB-i ENGÜR bk. "Şarap"	ABANOZ (âbinûs, âbnûs)	ÂC, Tahta-i âc
ÂB ü GİL	ABÂYÎ ('abâyî)	ÂC ('âc) bk. "Fildişi"
ÂB-i GÜL bk. "Gülsuyu"	ABBÂSÎ ALEM ('Abbâsî 'alem, şedde-i 'Abbâsî)	ÂC bin UNÜK ('Âc b. 'Unük, 'Ûc b. 'Anâk)
ÂB-i GÜL-GÜN	ABBÂSÎ DESTAR ('Abbâsî 'ımâme, destâr-i 'Abbâsî)	ACEMÎ OĞLANI ('acem oğlanı)
ÂB-i HAYÂT bk. "Hayat suyu"	ABD-i ÂBIK bk. "Âbık"	ACI, Acıma
ÂB ü HEVÂ	ABDAL (abdâl, dervîş, ebdâl, gedâ)	ACI DİL VERMEK bk. "Dil vermek"
ÂB-i HIZR bk. "Hayat suyu"	ABDAL SIRRI	ACI ETMEK (acıg itmek)
ÂB-i HUŞK	ABDAR bk. "Âb-dâr"	ACI SÖZ bk. "Söğme"
ÂB-i MERYEM (âb-i Mesih)	ABDEST □âşığın□ (âb-dest, âb-i dest, vuzû')	ACIG İTMEK bk. "Acı etmek"
ÂB-i MESİH bk. "Âb-i Meryem"	ABDEST □hüner□ (âb-dest)	ACIGI ALMAK
ÂB OLMAK (su olmak)	ABDEST VERMEK	ACIMAK
ÂB-i REVÂN bk. "Akarsu"	ABHER ('abher) bk. "Nergis"	AÇIK BOYAMAK (açuk boyamak)
ÂB-RİZ bk. "Havruz"		AÇKI TAHTASI bk. "Mühre tahtası"
ÂB-i RÜY bk. "Yüz suyu"		AÇMAZ, Açmazdan
ÂB-i ŞÜKÜFE (âb-i şüküfe)		AÇMAZ, Açmazdan □satranç□
ÂB ü TÂB		ÂD bk. "Ad ve Semud"
ÂB-i TİĞ		AD ÇEKMEK bk. "Adı çekilmek"

AD ÇIKARMAK, Ad eylemek	ÂFİTÂBE, Âfitâbi □serpuş□ (âftâbe, âftâbi)	AĞIZ KARALIĞI
AD İŞLEMEK	ÂFİTÂBİ □serpuş□ bk. "Âfitâbe"	AĞIZ KOKLAMAK (agız kokulamak)
AD ve SEMUD ('Âd ve Semûd)	ÂFİTÂBİLER (Şemsiler)AFYON (afyûn, berş, ebyûn, efyûn)	AĞIZ MİSKİ
A'DÂ bk. "Düşman"	ÂGÜŞA ALMAK bk. "Âgüşa çekmek"	AĞIZ TÜFENGİ bk. "Tüfek"
ADALET, Barış ('adâlet'adl)	ÂGÜŞA ÇEKMEK, Âgüşa almak	AĞIZ ÜŞÜRMEK, Dil üşürmek
ADALET KASRI (Kasr-i 'Adâlet, Kasr-i 'Adl)	AĞ ü KARE bk. "Ak ve kara"	AĞIZ YARI bk. "Yar"
ADALET ZİNCİRİ (zencir-i 'adl)	AĞ OLMAK bk. "Göz ağ olmak"	AĞIZ YOKLAMAK bk. "Ağız aramak"
ADEM ('adem)	AĞA (aga)	AĞIZA ALTIN ALMA bk. "Altın gösterme"
ÂDEM, Hz. (Safiyullah)	AĞA KAPISI (Aga Kapusu)	AĞIZA AYNA TUTMA (nefes görme)
ADEN ('Aden)	AĞAÇ □hezeliyat□	AĞIZA DİL SOKMAK, Ağıza dil bırakmak
ADEN DENİZİ (bahr-i 'Aden)	AĞAÇKAKAN (agaç delegen, dâr-küb)	AĞIZA DİL VERMEK
ADEN İNCİSİ (dürr-i 'Aden)	AĞAÇ KORKUTMA	AĞIZA GELMEK
ADES bk. "Mercimek"	AĞAÇLAR KALEM OLSA	AĞIZA PAMUKLA SU DAMLATMA (penbe ile su tamzırma)
ADI ÇEKİLMEK (ad çekmek, ad çekilmek)	AĞAÇLARIN SECDESİ	AĞIZA PARMAK KOYMAK
ADINA NE SİĞARSA, Adına ne düşerse	AĞALANMAK (agalanmak)	AĞIZA SÖĞME
ADNAN ('Adnân, 'Ednân)	AĞARMAK (agarmak)	AĞIZA ZER ALMA bk. "Altın gösterme"
ADÜ bk. "Düşman"	AĞIR BASMAK	AĞIZDAN AĞIZA
ÂFERİN bk. "Ahsent"	AĞIR BASMAK (karabasan, karakura)	AĞIZDAN AĞIZA
ÂFERİN KILMAK bk. "Mücevher saçmak"	AĞIR UYKU (girân-hwâb, hwâb-i girân, hwâb-i sengin)	AĞIZLANMAK
ÂFET, Âfet-i devrân (âfet-i cân)	AĞIRLAMAK, Ağırlanmak	AĞIZLIĞI TATLI (agızluğı tatlu)
ÂFET-i ÂB bk. "Deniz mâliki"	AĞIRLIK (şir-bahâ)	AĞIZLIK (agızluk)
ÂFET-i 'AYN-i KEMÂL bk. "Ayn-i Kemâl", "Göz değmesi"	AĞIZ (agız, dehân, dehen, fem)	AĞLAMAK
ÂFET-i DEVRÂN bk. "Âfet"	AĞIZ (agız)	AĞYÂR bk. "Gayr"
ÂFİLİN	AĞIZ AÇMAK (dehen açmak)	AĞYÂR TÂNI (ta'n-i agyâr, ta'ne-i agyâr)
ÂFİTÂB bk. "Güneş"	AĞIZ AĞIZ (agız agız)	AĞZI AÇIK (agzı açuk)
ÂFİTÂB-i SÂYE-PERVER (âfitâb-i sâye-güster, âfitâb-i sâye-ver)	AĞIZ AĞIZA VERMEK	AĞZI AÇIK AYRAN BUDALASI
ÂFİTÂBE □ibrik□ (âb-tâbe, âf-tâbe)	AĞIZ ARAMAK (agız yoklamak)	AĞZI BERK
ÂFİTÂBE □sûrahi□	AĞIZ EĞMEK	AĞZI KANLI (agzı kanlu)
		AĞZI KARA
		AĞZI KARA OLMAK
		AĞZI KIZIL
		AĞZI TADINI VERMEK (agzı dadın/dâdın virmek)

AĞZI YAPRAK bk. "Ağzı yıprak"
 AĞZI YIPRAK (agzı yıprak)
 AĞZI YUMULU
 AH (âh)
 ÂH ŞEKLİ (süret-i âh, şekl-i âh)
 ÂHÂR bk. "Âher"
 AHDE DURMAK ('ahde turmak, 'ahde vefâ)
 AHDE VEFÂ bk. "Ahde durmak"
 ÂHENG bk. "Makamlar"
 ÂHENG-i HİCÂZ
 ÂHENG-i HORÂSÂN
 ÂHENG-i NEVÂ
 ÂHER, âherleme (âhâr)
 AHFEŞ
 AHFEŞ KEÇİSİ (büz-i ahfeş)
 AHİ EVREN (Ahî Evran)
 AHİRET KARDEŞİ (âhîret kardeşi)
 AHKER (ahger, vükûd)
 AHLÂT-i ERBA'A
 AHMED, Ahmed-i Muhtâr, Ahmed-i Mürsel
 AHSEN-i TAKVİM (ahseni takvîm)
 AHSENT, Ahsente (âferîn, şâbâş, şâdbâş, tahsîn)
 AHTER
 AHTER-i FİTNE bk. "Necm-i fitne"
 AHTER-i GÂVİYÂN bk. "Direfş-i Gâviyânî"
 ÂHÛ bk. "Ceylan"
 ÂHÛ-yi FELEK bk. "Gazâl-i felek"
 ÂHÛ-yi FÛSÛN (âhû-yi sihr)
 ÂHÛ-yi HAREM
 ÂHÛ-yi HOTEN bk. "Ceylan"
 ÂHÛ-yi MÜŞGİN bk. "Ceylan"

ÂHÛ-yi SİHR bk. "Âhû-yi Fûsûn"
 ÂHÛ-yi ŞİR-GİR bk. "Arslan avlayan ceylan"
 AK 'ALEM bk. "Ak sancak"
 AK BIYIK (ak büyük, ak biyık)
 AK ve KARA (Ag ü kare)
 AK SÂDE [tekstil]
 AK SANCAK (ak 'alem)
 AK ŞARAP
 AK YAZI bk. "Akyazı"
 AKARSU (âb, âb-i revân, bahr, cûy, cûy-bâr, deryâ, ırmak, nehr, rûd, 'ummân)
 AKBABA (kerkes, kerkenes, nesr)
 AKBİYİK (Akbiyık, Akbiyık)
 AKÇA bk. "Para"
 AKÇE bk. "Para"
 AKÇE DİZMEK bk. "Başa akçe dizmek"
 AKÇE SAÇMA bk. "Saçı saçma"
 AKÇE TAHTASI
 AKÇE TERAZİSİ
 AKÇESİ SİNMEK
 AKD □kimya□ ('akd)
 AKD □sihir□ ('akd)
 AKD bk. "Nikâh"
 AKD ü HALL bk. "Hall ü akd"
 AKD-i LİSÂN ('akd-i kelâm, 'akd-i lisân, 'akdü'l-lisân)
 AKDAN KARADAN bk. "Ak ve kara"
 AKDENİZ (Bahr-i Sefîd)
 AKIL ('akl, hîred)
 AKINCI, Akıncılar
 AKITMAK bk. "Akmak"
 AKİDE □inanç□ ('akide, 'akidet)
 AKİDE □şeker□ ('akide)
 AKİDESİ BOZUK (çürük akideli)

AKİDEYİ MİSKİ
 PAHASINA ALMAK
 AKİK ('akik, 'akik-i Yemânî, Yemenî)
 AKİS ('aks)
 AKKÂM ('akkâm)
 AKL bk. "Akıl"
 AKL-i ARİSTO bk. "Akl-i Yunânî"
 AKL-i EVVEL ('akl-i küll)
 AKL-i KÜLL bk. "Akl-i evvel"
 AKL-i MAÂD (akl-i me'âd)
 AKL-i MAÂŞ (akl-i me'âş) bk. "Akl-i Maâd"
 AKL-i PİR
 AKL-i YUNÂNİ (akl-i Aristo)
 AKLİ
 AKMAK, akıtmak
 AKREP □saat□ bk. "Akrep", "Saat"
 AKREP ('akreb, gejdüm, kejdüm)
 AKREP BURCU (Bürc-i 'Akreb, Kejdüm)
 AKREP MESKENİ ('akreb vateni)
 AKS bk. "Akis"
 AKTAR ('attâr, külbe-i 'attâr)
 AKŞAMLAMA (ahşamlamak, gicelemek)
 AKYAZI (ak yazı)
 AKYAZILI [Akyazılı Sultan]
 AKYAZILI [rakı] (ak yazılı)
 AKYAZILI TÂCI
 AL (hiyle, mekr, reng)
 AL bk. "Alık"
 ÂL-i 'ABÂ (Âl-i Ahmed, Âl-i Muhammed, Âl-i Resûl, Ehl-i 'Abâ, Evlâd-i Muhammed,

Hamse-i Âl-i 'Abâ,
Pençe-i Âl-i 'Abâ)
AL DAMGA
AL DAMGA □tekstil□
(tamga-yi al)
AL FANUS (fânûs-i al)
ÂL-i HAYDER, Evlâd-i
Hayder
AL KÂĞIT (al kâgaz)
ÂL KIRAN
ÂL-i RESÛL bk. "Âl-i
'abâ"
ALACA
ALARGA
ÂLÂT-i İŞRET bk. "İşret
aletleri"
ALAVAND
ALAY GÖSTERMEK
ALAYINI ALAYINA
KATMAK
ALÇAK GEÇMEK
ALÇAK KÂĞIT
ALÇAKLIK
ALDIRMAK (aldurmak)
ALEF DÖKMEK ('alef
dökmek)
ALEM bk. "Çadır alemi"
ALEM bk. "Sancak"
ALEM □mimarî□ ('âlem)
ALEM [giyim kuşam]
(âlem, câme-i mu'lem,
kabâ-yi mu'lem)
ÂLEM ('âlem, cihân)
ÂLEM-i ÂB ('âlem-i âb)
ÂLEM-i BÂLÂ bk.
"Melekût"
ALEM DAMGALI KÂĞIT
bk. "Filigranlı kâğıt"
ALEM HİLÂLİ bk.
"Sancak hilâli"
ALEM KALDIRMAK bk.
"Sancak kaldırmak"
ÂLEM-i KÜBRÂ (âlem-i
ekber)
ÂLEM-i MİSÂL bk.
"Misâl âlemi"
ÂLEM-i SÜFLİ bk.
"Mülk"
ÂLEM TEMÂŞÂDUR

ÂLEM-i 'ULVÎ bk.
"Melekût"
ÂLEMLER
ALET ONARMAK bk.
"Karadan âlet onarmak"
ALEVÎ ('Alevî)
ALICI, Alıcı kuş
ALIN [âşûğın] (cebîn,
cebhe, pişâni)
ALIN [sevgilinin] (cebîn,
cebhe, pişâni)
ALIN DAĞLAMA
ALIN DAMGALAMA
(cebheye rakam çekme)
ALIN YAZISI bk.
"Kader"
ALINMAK
ALÎ, Hz. ('Ali, Hayder-i
Kerrâr, Esedullah, Şîr-i
Yezdân)
ALKIŞ (alkiş)
ALLAH
ALLAH OKUNA
UĞRAMAK bk. "Okuna
uğramak"
ALLAH'IN NURU (nûr-i
Hak)
ALLIK (al, mekr, reng)
ALMAK (şarap almak)
ALNA KAN SÛRME
ALNA PARMAC KOCYMA
bk. "Başu barmak
kocyma"
ALNA TÛY TAKINMA
bk. "Başu tûy takma"
ALTI AYAKLI AT (ablak-
i şeş-pâ, rahş-i şeş-pâ)
ALTI BÖLÛK
ALTI PARMAC
(Altubarmak)
ALTI YAPRAK
ALTIN (altun, zer)
ALTIN ADINI BAKIR
ETME
ALTIN ASA ('asâ-yi zer,
çûb-i zer, çûb-i zerrîn)
ALTIN BEN (altun beş,
hâl-i zer)

ALTIN BENEKLİ (altun
beşeklû, altunlu beşek,
beşek altunlu, beşeklû,
zer-beşek, zer beşeklû,
zerrîn-beşek)
ALTIN BENEKLİ
ELBİSE (altun beşeklû
câme)
ALTIN BENEKLİ ZAR
(altun beşeklû zâr)
ALTIN DAMGA (tamga-
yi zer, zer tamga)
ALTIN EZME (hall-i zer)
ALTIN FENER bk.
"Altunlu fener"
ALTIN GÖSTERME
(ağza zer alma, dinâr
gösterme, zer gösterme)
ALTIN HALLETME bk.
"Altun ezme"
ALTIN KABAK (altun
kabak, çûb-i kabag,
zerrîn kabag)
ALTIN KÂĞIT (altun
varak, kâgad-i zer,
varak-i zer, zer kâgid)
ALTIN KÂĞIT UÇURMA
bk. "Altun varak
uçurma"
ALTIN KALEM (zer
kalem, zerrîn kalem)
ALTIN KEMER (altun
kuşak, zer kemer,
zerrîn kemer)
ALTIN KUŞAK bk. "Altun
kemer"
ALTIN NİZE bk. "Altunlu
mızrak"
ALTIN PEYKÂN bk.
"Altunlu temren"
ALTIN SAÇMA bk. "Saç
saçma"
ALTIN SUYU (âb-i zer,
altun suyu)
ALTIN TAÇ bk. "Tâc-i
zer"
ALTIN TEL (altun tel,
sırma tel)

ALTIN TEMREN bk. "Altınlı temren"	'anber-feşân, 'anber-pâş)	ANBERİN MEGES bk. "Amberden sinek"
ALTIN TOP (altun tób, tüb-i zer, түb-i zerrin)	AMBER/MİSK TOZLU YAY ('anberin/miskin tozlu kemân)	ANBERİNE bk. "Amberine"
ALTIN TOZLU KEMAN bk. "Toz"	AMBERDEN SİNEK (anberin meges, miskin meges)	ANBERİYYE bk. "Amberiyeye"
ALTIN ÜSKÜF (altun üşküf, üsküf-i zer, zer- düz üsküf, zer üsküf)	AMBERE TOZ KATMA AMBERİNE ('anberçe, 'anberine, 'anberiyeye)	ANCAK, ancak olur AND İÇMEK bk. "Ant içmek"
ALTIN VARAK (varak-i zer)	AMBERİYE [taki] (anberiyeye) bk. "Amberine"	ANDELİB bk. "Bülbül"
ALTIN VARAK UÇURMA (zer kâgad uçurma, altun varak uçurma, varak saçma)	AMBERİYE [raki] (anberiyeye)	ANJANBMAN bk. "Beyt- i merhûn"
ALTINI KÂĞIDA SARMAK bk. "Altın kâğıt"	AMBERLİ KEMENT bk. "Miskin kement"	ANKA ('ankâ) ANKA ('Ankâ, Ankâ-yi Mugrib, Sî-murg, Sî- reng)
ALTINLI bk. "Altın benekli", "Altın kumaş"	AMBERLİ PEÇE (anberin burka', anberin nikâb, müşğîn vâlâ, müşğîn nikâb)	ANKARA bk. "Engüri"
ALTINLI ÂSÛMÂNÎ (altunlu âsûmânî)	AMBERLİ YAKA (anberin giribân, giribân-i 'abir)	ANKEBÛT bk. "Örümcek"
ALTINLI BENEK bk. "Altın benekli"	AMEL DEFTERİ (defter- i a'mâl, nâme-i a'mâl, sûret-i a'mâl)	ANKEBÛT-HÂNE bk. "Örümcek ağı"
ALTINLI FENER (altunlu fenâr)	AMR-i 'AYYÂR (Amr b. Ümeyye ed-Dâmirî)	ANKEBÛT PERDESİ bk. "Örümcek ağı"
ALTINLI KUMAŞ (altunlu, zer-beft, zerrin)	ANA BABA GÜNÜ ('anâ belâ günü)	ANKEBÛTİ DÂM bk. "Örümcek ağı"
ALTINLI MIZRAK (nize-i zer, nize-i zerrin)	ANADAN DOĞANI ŞEHBAZ (anadan toganı şeh-bâz)	ANKEBÛTİ PERDE (perde-i 'ankebût)
ALTINLI PERDE bk. "Kırmızı perde"	ANÂSİR-i ERBA'A bk. "Dört unsur"	ANT İÇMEK (and içmek)
ALTINLI TEL bk. "Sorguç"	ANBER bk. "Amber"	ÂR bk. "Ar ve namus"
ALTINLI TEMREN (altunlu peykân, peykân-i zer, zer peykân, zerrin peykân)	ANBER-EFŞÂN bk. "Amber saçma"	AR ve NAMUS ('âr ü nâmûs, nâm ü neng)
ALTIYI ALMAK ALVARA, alvare, elvere	ANBERİN BURKA' bk. "Amberli peçe"	ARAF (A'râf)
AMÂME bk. "Destar"	ANBERİN GİRİBÂN bk. "Amberli yaka"	ARAP ('Areb)
AMBAR bk. "Üç ambarlı"	ANBERİN KEMÂN bk. "Amber/Misk tozlu yay"	ARAP □ coğrafya □ (Areb)
AMBER ('abir, 'anber, 'anber-i sârâ)	ANBERİN KEMENT bk. "Miskin kement"	ARAK ('arak) bk. "Rakı"
AMBER SAÇAN, amber saçma ('anber-efşân,		ARAKÇIN ('arakiyeye, 'arek-çin)
		ARAKİYYE bk. "Arakçın"
		ARALAMA bk. "Meydan aralama"
		ARALAMAK, aralanmak ÂRÂLAMAK, ârâlanmak
		ÂRÂM
		AR'AR ('ar'er)
		ARAS bk. "Nehirler"
		ARASAT MEYDANI bk. "Mahşer yeri"

AREMREM, aramram
bk. "Arim seli"
ÂREŞ
ÂREŞ OKU
ARI (sarı zembür,
zembür, zembür-i 'asel)
ARI KOVANI (hâne-i
zembür, zembür-hâne)
ARI KUŞU (tütî-i
zembür, tütî-zembür,
zembür)
ARİŞ ARGAÇ bk. "Târ ü
püd"
ÂRİZ bk. "Yanak"
ARİF ('ârif, 'ârifu billah,
ehl-i 'irfân)
ÂRİFÂNE
ÂRİFE BİR GÜL YETER
ARİM SELİ (seyl-i
'aremrem, seyl-i 'Arim)
ARİSTO (Aristû, Ristû)
ARKA GÖSTERMEK
(arkasını dutmak)
ARKA VERMEK (arka
virmek)
ARKADAN ÇIKMAK
(yalmanı çıkmak)
ARPA (cevv)
ARPALIK
ARSA ('arsa, 'arsa-gâh,
kâr-zâr)
ARSLAN (arsalan, esed,
şîr)
ARSLAN [sancak
arslanı] bk. "Bayrak
arslanı"
ARSLAN AVLAYAN
CEYLAN (âhû-yi şîr-gîr)
ARSLAN BURCU (burc-i
esed)
ARSLAN OYNATMAK
ARSLANLI BAYRAK bk.
"Bayrak", "Bayrak
arslanı"
ARŞ ('Arş, 'Arş-i a'lâ)
ARŞ HOROZU (Horôs-i
'Arş, Dik-i sipihr)
ARŞ'A KILIÇ ASMA bk.
"Kılıcı Arş'a asma"

ARTUK
ARÛS bk. "Gelin"
ARÛSEK, arûsekli
ARZ-i HÂL ('arz-i hâl,
vasf-i hâl)
ARZA KILMAK
ASA ('asâ)
ASA ile SÎHİR BOZMA
ASAYA DÜŞMEK
('asâya düşmek)
ASÂ DİKMEK ('asâ
dikmek)
ASÂ-yi MÛSÂ bk.
"Mûsâ'nın asası"
ASÂ-yi PİRÂN
ÂSAF (Âsef, Âsef b.
Berhîyâ)
ASELİ ('aseli)
ASES ('ases, karavul,
subaşı, şihne)
ASFEROĞULLARI (Benî
Asfer, İbni Asfer)
ASHÂB-i KEHF (heft-
ten)
ASHÂB-i KEHF'in
KÖPEĞİ (Kıtmîr, seg-i
Ashâb-i Kehf)
ASILASI, sarp asılası
ASILMAK bk. "Ber-dâr
olmak"
ASIR [ikinci vakti] ('asr)
ÂSİTÂN bk. "Eşik"
ÂSİTÂN bk. "Dergâh"
ÂSİTİN [giyim] (âstin)
ÂSİTİN-EFŞÂN (âstin-
efşân, âstin salmak)
ÂSİTİN SALMAK
ÂSİTİNE ÇEKMEK
ÂSİYÂB bk. "Değirmen"
ASMA ÇUBUĞU
ASMA KIZI bk. "Üzüm
kızı"
ASMAİ (Asma'î)
ÂSMÂNİ bk. "Âsümânî"
ÂSTÂN bk. "Dergâh"
ASTAR
ÂSTİN bk. "Âsîtin"
ÂSTİN-EFŞÂN bk.
"Âsîtin-efşân"

ÂSÛMÂN
ÂSÛMÂNİ [giyim]
(âsümânî, âsümânî)
ÂSÛMÂNİ □şenlik□
(âsümânî)
ÂSÛMÂNİ LÂLE
ÂSÛMÂNİ MÛZE bk.
"Mavi çizme"
ÂS YUVASI
AŞ YİRMEK bk.
"Aşermek"
AŞAĞI (ednâ, en aşağı)
AŞAĞI KOŞU
AŞERMEK (aş yirmek)
ÂŞİĞİN BEDENİ bk.
"Vücut" [âşığın]
ÂŞİĞİN EVİ (gam-hâne,
külbe, mihnet-serâ)
ÂŞİĞİN KIYAFETİ
AŞIK bk. "Aşık oyunu"
ÂŞIK ('âşık)
ÂŞIK DİRİLMEK
ÂŞIK GEÇMEK
AŞIK OYUNU
ÂŞIK OYUNU bk. "İşk-
bâzî"
ÂŞIK-i SÂDİK bk.
"Gerçek âşık"
AŞIRI ATMAK, aşırmaq
AŞIRMAK bk. "Aşırı
atmak"
AŞİNA [bildik] (âşinâ)
ÂŞİNÂ [yüzücü]
ÂŞİYÂNDAN UÇURMAK
bk. "Yuvadan uçurmak"
AŞK ('aşk, 'ışk, mihr,
mahabbet, muhabbet)
AŞK-BÂZİ bk. "İşk-bâzî"
AŞK ERİ
AŞK-i MECÂZİ bk.
"Mecâzî Aşk"
AŞK MECLİSİ (meclis-i
'aşk)
AŞK MEKTUBU ('arz-i
hâl, vasf-i hâl)
AŞK-NÂME ('ışk-nâme)
AŞK-i PÂK
AŞK ŞARABI (mey-i
mahabbet, şerâb-i 'aşk)

AŞK ŞEHİDİ (küşte-i 'aşk, şehid-i 'aşk)	ÂTEŞ-i TER bk. "Âb-i huşk"	AVURT ÖTTÜRMEK (avürd öttürmek)
AŞKAR (eşkar, eşgar)	ATEŞ TILSIMI (tılısm-i nâr)	AVURT URMAK (avürd urmak)
AŞKAR GÖZÜ	ATEŞBAZ (âteş-bâz)	AY (kamer, mâh, meh)
ÂŞÛR bk. "Aşure"	ATEŞE NAL ATMA	AY BAŞI
AŞURE ('âşûr, 'âşûrâ, 'âşûre)	ÂTEŞİ TAS bk. "Ateş tası"	AY ve GÜNEŞ (mihir ü meh)
AŞURE □ yemek □ ('âşûr aşı, heft-dâne)	ATEŞLE HABERLEŞME	AY ve GÜNEŞİN RAM OLMASI
AT (esb, rahş, semend)	ATEŞLE MİSAFİR	AY IŞIĞI bk. "Mehtap"
AT AYAĞINA KINA	KARŞILAMA (meş'al karşı tutma)	AY ile TUTULMAK bk. "Ay ile yanaşmak"
YAKMA	ATEŞPEREST (âteş-perest, gebr, mecûs, mecûsî)	AY TUTULMASI (husûf, inhisâf)
AT AYAĞINA KUM	ATEŞTE KIZDIRILMIŞ	AY ile YANAŞMAK (ay ile tutulmak)
DÖŞEME bk. "Yola kum döşenmesi"	TAS bk. "Ateş tası"	AYA KARSMAK (el karsmak)
AT AYAĞINA KUMAŞ	ATICILAR TEKKEŞİ (okçular tekyesi, tekye)	AYAĞA ALTIN ve MÜCEVHER SAÇMA
SERME (ferş-i kadem, pâ-y-endâz)	ATLA ÇİĞNEME	AYAĞA ÇÖKMEK
AT AYAĞINI ÖPME	ATLAS [felek] (çarh-i atlas)	AYAĞA DÜŞMEK
AT BAŞI	ATLAS [kumaş] bk. "Atlas-i Çarh"	AYAĞA GELMEK
AT DAMGASI	ATLAS-i ÇARH, çarh-i atlas	AYAĞA KARA SU İNMEK bk. "Ayağa su inmek"
AT ÇIKARMAK (karşu at çıkarmak)	ATLIKARINCA (atlu karaca)	AYAĞA KUM DÖŞEME bk. "Yola kum döşenmesi"
AT KOPARMAK, at bırakmak	ATTÂR bk. "Aktar"	AYAĞA KUMAŞ SERME (ferş-i kadem, pâ-y-endâz)
AT KULAĞI	AV [hakîki] (şikâr, sayd)	AYAĞA SALINMAK bk. "Ayakta kalmak"
AT MEYDANI	AV [mecâzi] (şikâr, sayd)	AYAĞA SALMAK
AT NALI bk. "Nal"	AV KUŞLARINA ZİL	AYAĞA SU DÖKME (ayağa su koymak)
AT OĞLANI	TAKMA bk. "Şahine ceres takma"	AYAĞA SU İNMEK (ayağa kare su inmek)
AT OYNAĞI	AV KUŞLARINI EĞİTME bk. "Karga ile şahin eğitme"	AYAĞA ŞERBET VERME bk. "Şerbet verme"
AT ÖNÜNE YATMA	AVÂM ('avâm, 'avâmû'n-nâs)	AYAĞA GÜL SERME bk. "Yola gül serme"
ATA BİNEN GÜZEL (şeh-sûvâr)	AVARE, avarelik (âvâre, âvârelik)	AYAĞA YÜZ SÜRME
ATA ÇİĞNENME	ÂVÂRE □ tekstil □	AYAĞI BAŞA BASMA bk. "Ayağı yüze basma"
ARZUSU	AVC bk. "Âc bin 'Unûk"	
ATEŞ (âteş, nâr)	AVCI (sayyâd, şikâr-bâz)	
ÂTEŞ ü ÂB	ÂVİZE	
ÂTEŞ-GEDE bk. "Âteş-hâne"	AVURDA ÇEKMEK (avürde çekmek)	
ÂTEŞ-HÂNE (âteş-gâh, âteş-gede)		
ATEŞ İŞİ		
ATEŞ KAYIĞI		
ÂTEŞ-i MENZİL bk. "Menzil ateşi"		
ATEŞ OKU (odlu demren, tîr-i âteş)		
ATEŞ TASI (âteşi tâs, âteşin tâs)		

AYAĞI ETEĞE ÇEKME
(pâyini dâmâne çekme)
AYAĞI GÖZE BASMA
AYAĞI KİLDE (pâ-dergil)
AYAĞI YÜZE BASMA
AYAĞIN DURMAK
(ayagın turmak)
AYAK □organ, kadeh□
(eyak, eyâğ)
AYAK [coğrafya] (ayak)
AYAK □güreş□
AYAK □durulan yer□
AYAK □kez, kere□
(def'a)
AYAK ALMAK
AYAK BASMAK
AYAK ÇEKMEK
AYAK-DAŞ (hem-pâ,
pâ-dâş, yoldaş)
AYAK DİVANI (ayak
divânı)
AYAK DOLAMAK (ayak
tolamak)
AYAK DOLAŞMAK
AYAK GÖTÜRMEK
AYAK İZİ [sevgilinin]
(nakş-i kadem, na'îçe
nakşı)
AYAK KARADA (ayak
karada komak)
AYAK NAİBİ (ayak
nâ'ibi)
AYAK ÖPME (pâ-bûs,
pây-bûs)
AYAK SEYRİ
AYAK TAŞI □okçuluk□
(ayak yiri)
AYAK TAŞI □mimarî□
AYAK TELLALI bk.
"Tellal"
AYAK TERİ (ayak deri)
AYAK TOPRAĞI
□sevgilinin□ (ayak tozu,
gubâr-i râh, hâk-i der,
hâk-i pây, hâk-i râh,
hâk-i ser-i kûy, iz tozu)
AYAK TOPRAĞI
□tortu□

AYAK TOZU bk "Ayak
toprağı"
AYAK YERİ bk.
"Ayaktaşı"
AYAK YÜRÜTMEK
AYAKKABI (ayak kabı,
başmak, edük, na'leyn,
pâ-pûş)
AYAKLAMAK
AYAKLANDIRMAK
AYAKLANMAK
AYAKLI (ayaklu, pâyzen)
AYAKLI DEFTER
AYAKLI SAGAR (ayaklu
sâger)
AYAKLI TARİH (ayaklı
tevârih)
AYAKTA
AYAKTA KALMAK
(ayakta konmak, ayakta
olmak)
AYAKTA OLMAK bk.
"Ayakta kalmak"
AYAKTAN ÇIKMAK bk.
"Ayaktan düşmek",
"Çıkmak"
AYAKTAN DÜŞMEK,
ayaktan çıkmak,
ayaktan kalmak
AYAKTAN GERİ
KALMAK
AYAKTAN KALDIRMAK
AYAKTAN KALMAK bk.
"Ayaktan çıkmak"
A'YÂN (a'yân-i devlet,
a'yânü'l-kavm)
AYÂR ('yâr)
AYÂS
AYASOFYA (Ayâsofyâ-i
Kebir, Ayasöfyâ,
Ayâsüfiyye)
AYAZI
AYET (âyet)
AYET-BERKENAR
(âyet-ber-kenâr)
ÂYET-i SIHHAT bk.
"Sihhat Ayeti"
AYIN □harf□ ('ayn)

AYIN ON DÖRDÜ bk.
"On dördünde ay"
ÂYİN
AYIN İKIYE
BÖLÜNMESİ bk.
"Şakku'l-kamer"
ÂYİNE bk. "Ayna"
ÂYİNE-i 'ÂLEM-NÜMÂ
bk. "İskender aynası"
ÂYİNE-i BAHT bk.
"Baht aynası"
ÂYİNE-i CÂM bk. "Cam
aynası"
ÂYİNE-i CÂM-i CEM bk.
"Cem kadehi"
ÂYİNE CEVŞEN bk.
"Ayna cevşen"
ÂYİNE-i ÇİNİ (âyine-i
Çin, secence!)
ÂYİNE-DÂN
ÂYİNE-DÂR (âyâyine-
gerdân)
ÂYİNE-i DEVRÂN
ÂYİNE-GERDÂN bk.
"Âyine-dâr", "Ayna
tutma"
ÂYİNE-i GİTİ-NÜMÂ bk.
"İskender aynası"
ÂYİNE-HÂNE (hâne-i
âyine)
ÂYİNE-i İSKENDER bk.
"İskender aynası"
ÂYİNE-i PÖLÂD bk.
"Ayna"
ÂYİNE-i RÂZ
ÂYİNE-i REVZEN bk.
"Cam aynası"
ÂYİNE-i RÜMİ
ÂYİNE-i SİHR bk.
"Sihirli ayna"
ÂYİNECİ bk. "Aynacı"
ÂYİNECİ
AYLAK (bâd-i hevâ,
mûft, râygân)
AYLI GÜNLÜ HASTA
(aylû günlü haste)
AYLI GÜNLÜ SAAT
(aylû günlü)

AYN bk. "Ayn" [harf] ve "Göz"
 AYN-i 'ALÎ ('Ayn-i 'Alî, 'ayn-i 'âlî)
 AYN-i BAKAR ('aynû'l-bakar)
 AYN-i İNÂYET ('ayn-i 'inâyet)
 AYN-i KALB bk. "Kalp gözû"
 AYN-i KEMÂL ('aynû'l-Kemâl, âfet-i 'ayn-i Kemâl)
 AYNû'l-KEMÂL bk. "Ayn-i Kemâl"
 AYN-i SAFÂ ('ayn-i safâ)
 AYN-i SELVÂN ('Ayn-i Selvânî)
 AYNe'l-YAKÎN ('ayne'l-yakîn)
 AYNA (âyine, âyene, âyine-i pölâd, gözgü)
 AYNA CEVŞEN (âyine cebe, âyine cevşen)
 AYNA GELMEK bk. "Göze gelmek"
 AYNA ÖPME

AYNA TUTMA (âyine-gerdân, âyine sunma)
 AYNACI (âyineci)
 AYNACI DÜKKÂNI
 AYNADA SÜRET
 GÖSTERME
 AYNADAKİ SURETE
 ÂŞIK OLMA
 AYNALI YAZI bk. "Hatt-i müsennâ"
 AYNEK bk. "Gözlük"
 AYNI ANLAMLI
 KELİMELEK
 AYNINA ALMAK ('aynına almak)
 AYRILIK (cüdâlık, firâk, firkat, hecr, hicrân)
 AYRILIK ÇEŞMESİ
 AYŞ bk. "Meclis"
 AYŞ-i AHZAR
 AYŞ ü İŞRET bk. "Meclis"
 AYVA (bih, sefercel)
 AYVA ÇEKİRDEĞİ
 AYYAR ('ayyâr)
 AYYAŞ bk. "Serhoş"
 AYYUK ('Ayyûk)

AZÂB bk. "Azap"
 AZÂBÎ, 'azâbiler
 ÂZÂD, âzâde
 ÂZÂD
 ÂZÂD OLMAK
 AZÂİM, 'azâyim bk. "Azime"
 AZAP ('azâb)
 AZÂZİL bk. "Şeytan"
 AZB-i FURÂT ('azb ü furât, 'azb-i Furât)
 ÂZER [Hz. İbrahim'in babası]
 ÂZER [melek]
 ÂZER [ateş]
 ÂZER-i HUTNÂYÜN
 AZİME ('azâyim, 'azîmet)
 AZİZ ('Aziz, 'Aziz-i Mısr)
 AZM-i REMİM bk. "İzâm-i remim"
 AZMÂYİŞ OKU (ezmâyış okı)
 AZRA bk. "Vamık ve Azra"
 AZRAİL ('Azrâ'il)

Ek2

II. CİLT MADDE BAŞLARI

BÂB (bâb, bâb-i devlet / se'âdet, der, kapu)
 BÂB AÇMAK bk. "Kapı açmak"
 BÂB-i EYVALLAH bk. "Eyvallah kapısı"
 BABASI GÜNEŞ ANASI AY
 BABİL (Bâbil, Bâbilistân, Bâbül)
 BABİL KUYUSU (Çâh-i Bâbil, Çeh-i Bâbül)
 BÂC, bâc ü harâc
 BACAK
 BACAKLI
 BÂD bk. "Rüzgâr"

BÂDÂM bk. "Badem"
 BÂDÂMÎ GÜL bk. "Badem çiçeği"
 BÂDÂMÎ KEMHA bk. "Badem nakışlı kemha"
 BÂDÂMÎ MÜHÜR (mühr-i bādâmî)
 BÂDÂMÎ NAHL bk. "Badem dalı"
 BÂDE bk. "Şarap"
 BÂDE ÇAKMAK bk. "Çakmak"
 BÂDE-i DÜŞİNE bk. "Mey-i düşine"
 BÂDE-FÜRÜŞ bk. "Mey-fürüş"

BA'DE HARÂBÜ'l-BASRA
 BÂDE-i KATTÂL bk. "Kattâl"
 BÂDE SÜZMEK bk. "Mey süzmek"
 BADEM (bādâm)
 BADEM ÇİÇEĞİ (bādâmî gül, gül-i bādâm)
 BADEM DALI (nahl-i bādâm)
 BADEM NAKIŞLI
 KEMHA (bādâmî / bādem nakış kemhâ)

BADEM ŞEKERİ (şeker-
bādām, şeker-i bādām)
BADEMLİ EKMEK,
bademli çörek
BADEMLİ PELTE bk.
"Pelte"
BÂD-i GURÜR bk.
"Gurur"
BÂD-i HAZÂN bk.
"Sonbahar rûzgârı"
BÂD-i SABÂ bk.
"Rûzgâr"
BÂD-i ŞİMÂL bk.
"Şimâl Rûzgârı"
BÂDIYE
BÂD-PÂ, bād-pây
BAGAL
BÂĞ-i 'ADL
BÂĞ-i DÂD bk.
"Bağdat", "Bâg-i 'adl"
BÂĞ-i İREM bk. "İrem"
BAĞA SALMAK
BAĞBAN (bâg-bân)
BAGDÂD bk. "Bağdat"
BAĞDÂDÎ (Bagdâdî)
□ kâğıt□
BAĞDÂDÎ (Bagdâdî)
□ kumaş□
BAĞDAT (Bâgdâd,
Begdâd)
BAĞDAT POŞUSU bk.
"Poşu"
BÂĞİ
BAĞIR BAŞI bk. "Bağrı
başı"
BAĞLAMAK
BAĞLAMALI (bağlamalı
delû / divâne)
BAĞRA TAŞ BASMA
BAĞRI BAŞLI, bağır
başı
BAĞRI DAĞ (bağrı dag
olma)
BAĞRI DELİK (sînesi /
yüregi delûk, delûklû
sîne)
BAĞRI KAN (hûnîn-
ciger, sine pûr-hûn
olma)

BAĞRI YUFKA (bağrı
yufka)
BAHÂÎ bk. "Nakşbendî"
BAHAR (bahâr,
bahâristân, devr-i gül,
evvel-bahâr, fasl-i gül,
nev-bahâr, tâze bahâr)
BAHAR BULUTU bk.
"Bulut"
BAHÂR-i SİYEK bk.
"Siyah bahar"
BAHAR ŞERBETİ
(şerbet-i bahâr, şerbet-i
bahârî)
BAHAR YAKISI bk.
"Yakı"
BAHÂRİSTÂN bk.
"Bahar", "Bahçe"
BAHÂRİSTÂN □ kitap□
BAHASI ELDE (behâsî
elde görûlmek)
BAHÇE (bâg, bâgçe,
böstân, gülistân)
BAHR [akarsu] bk.
"Akarsu"
BAHR □ deniz□ bk.
"Deniz"
BAHR-i 'ADEN bk.
"Aden denizi"
BAHR-i AHDAR (bahr-i
nîlî)
BAHR-i MU'ALLAK bk.
"Bahr-i ahdar"
BAHR-i MUHÎT bk.
"Okyanus"
BAHR-i NİLÎ bk. "Bahr-i
ahdar"
BAHREYN
BAHŞ-i GÂİB (hisse-i
gayb)
BAHŞ-i KALENDERİ
BAHT bk. "Talih"
BAHT AYNASI (âyîne-i
baht)
BAHT UYKUSU, baht
uyanıklığı
BAİR bk. "Deve"
BAKÂ (bekâ)

BAKA KALMAK (baka /
bekâ kalmak)
BAKAM (bakem,
bakkam bekem)
BÂKIL
BAKIŞ bk. "Nazar"
BAL ('asel, nûş)
BALDIRI ÇIPLAK
BALGAM
BALGAM BIRAKMAK
BALGAMÎ
BALIK (mâhî, semek)
BALIK □ astronomi□
(Hût, Semek)
BALIK BURCU (Bûrc-i
mâhî, Hût, Semekeyn,
Simâk)
BALIK DIŞI (dendân-i
mâhî)
BALIKÇIL OTAĞASI bk.
"Sorguç"
BALIKLARIN KEBAP
OLMASI (mâhîlerin
biryân olması)
BALINDA MUMUNDA
OLMA bk. "Mumunda
balında olma"
BÂL-i MEGES bk.
"Sinek kanadı"
BÂLİN bk. "Yastık"
BÂLİN-i HIŞT bk.
"Bâliş-i hışt"
BÂLİŞ bk. "Yastık"
BÂLİŞ-i HIŞT, bâlin-i
hışt
BALMUMU (şem'-i 'asel)
BALMUMU
YAPIŞTIRMA
BALTA ASMA
BALTA / KILIÇ GÖMME
BALYEMEZ (bal yemez)
BÂM
BAN (bân)
BANG-i CERES bk. "Zil"
BÂR (yük)
BÂR-GÂH bk. "Dergâh"
BÂRÂN bk. "Yağmur"
BÂRÂN BAĞLAMA

BÂRÂN UYKUSU bk. "Yağmur uykusu"	BAŞ ÜSTÜNDE KUŞ YUVASI bk. "Mecnun"	BAŞA PARMAK KOYMA (cebîne barmak koma)
BARATA	BAŞ ÜSTÜNE LEĞEN KOYMA bk. "Başa kızgın leğen koyma"	BAŞA SU KOYMAK bk. "Başına su koymak"
BARBARİÇA	BAŞ YARASI (dag-i ser)	BAŞA TAKKE
BARBAROS (Barbarosa)	BAŞ YAZISI	OLDURMA (başına takeye oldurma)
BÂRBED (Bârbüd)	BAŞA AKÇE DİZME (Başa akçe takma)	BAŞA TAŞ ÇEVİRME, başa değirmen çevirme
BARIŞ bk. "Adalet, barış"	BAŞA AKÇE / ALTIN	BAŞA TELLER TAKMA
BARİ (bâri)	SAÇMA bk. "Saçı saçma"	BAŞA TOPRAK KOYMA, başa toprak
BARMAK GÖTÜRME bk. "Parmak getirme"	BAŞA ATEŞ YAKMA bk. "Başta ateş yakma"	BAŞA TÜY TAKINMA (baş per / yün sokunma)
BARMAK KALDURMA bk. "Parmak getirme"	BAŞA ATEŞ YAKMAK (baş od yakmak)	BAŞA VARMAK, işi baş varmak
BASAK DÜŞME, düşürme	BAŞA ÇEVİRME bk. "Baştan çevirme"	BAŞA YÜN SOKUNMA bk. "Başa tüy takınma"
BASAR bk. "Nazar"	BAŞA ÇIKMAK, başa çıkarmak	BAŞI AŞAĞI OLMAK (başı aşağı olmak)
BASIP GEÇMEK (basup geçmek)	BAŞA ÇİÇEK TAKMA bk. "Çiçek takınma"	BAŞI FELEĞE ERMEK bk. "Başı göğşe ermek"
BASİRET EHLİ bk. "Nazar ehli"	BAŞA ÇİGZİNME, başa çizginme	BAŞI GÖĞE ERMEK (başı eflâke / hevâya irmek)
BASMA bk. "Çiğnetme"	BAŞA ÇİVİ ÇAKMA (baş mih kakma)	BAŞI HEVÂYA İRMEK bk. "Başı göğşe ermek"
BAŞ [âşığın] (ser, re's)	BAŞA DEĞİRMEN ÇEVİRME bk. "Başa taş çevirme"	BAŞI HIRKAYA ÇEKMEK (ser-be-ceyb, ser-be-giribân eylemek)
BAŞ [yara]	BAŞA DEM DÜŞMEK	BAŞI KAYI OLMAK bk. "Baş kayısı"
BAŞ □coğrafya□	BAŞA GÜL SAÇMA bk. "Gül saçma"	BAŞI ORTAYA KOYMAK (ser der-miyân eylemek)
BAŞ AÇIK	BAŞA GÜN DOĞMAK	BAŞI TAŞRA
BAŞ AÇIK YALIN AYAK bk. "Deryûze".	BAŞA İLETMEK bk. "İşi baş virmek"	BAŞI TORBAYA KOYMAK
BAŞ AÇMA	BAŞA KALMAK bk. "Cana başa kalmak"	BAŞINA ATEŞ YAKMAK bk. "Başa ateş yakmak"
BAŞ ÇATMAK	BAŞA KANAT SOKMA	BAŞINA ÇIKMAK bk. "Başa çıkmak"
BAŞ ÇEKMEK	BAŞA KAYNAR SU GEÇMEK, başa ıssı su kuyulmak	BAŞINA DÖNMEK, üstüne dönmek
BAŞ ÇEVİRMEK, başını çevirmek	BAŞA KIZGIN TAS GEÇİRME bk. "Ateş tası"	BAŞINA SU KOYMAK
BAŞ EĞMEK	BAŞA NAL KESME bk. "Nal kesme", "Başa at nal taşıma"	BAŞINA TAŞ ÇEVİRME bk. "Başa taş çevirme"
BAŞ KALDIRMAK		BAŞKA BAŞINA
BAŞ KAYISI, başı kayı (baş kayısı, başı kayı)		
BAŞ KESMEK		
BAŞ KOŞMAK		
BAŞ KOYMAK		
BAŞ OYNAMAK, baş ile oyynamak		
BAŞ TAHTA		
BAŞ ÜSTÜNDE		
DEĞİRMEN YÜRÜTME bk. "Başa taş çevirme"		
BAŞ ÜSTÜNDE NAL		
KESMEK bk. "Başa at nal taşıma", "Nal kesme"		

BAŞKA ÇIKMAK, başka çıkarmak
 BAŞKA MEHTER (başka mihter, başka başına mihter)
 BAŞKA SANCAK
 BAŞMAK bk. "Ayakkabı"
 BAŞMAKÇILAR
 BAŞTA AT NALI
 TAŞIMA (başta nal kesme)
 BAŞTA ATEŞ YAKMA (başta çıra / hasır yakma)
 BAŞTA ATEŞ YANMAK (Başda od yanmak)
 BAŞTA ÇIRA YAKMA bk. "Başta ateş yakma"
 BAŞTA DEĞİRMEN
 DÖNDÜRME bk. "Başa taş çevirme"
 BAŞTA HASIR YAKMA bk. "Başta ateş yakma"
 BAŞTA KADEH
 KIRILMA bk. "Kabak başa patlama"
 BAŞTA KADEH TAŞIMA
 BAŞTA YARA AÇMA bk. "Baş yarası"
 BAŞTAN AŞMAK
 BAŞTAN AYAĞA GÖZ OLMAK (ser-tâ-be-pâ dide olmak)
 BAŞTAN AYAĞA KULAK OLMAK (ser-tâ-be-pâ güş olmak)
 BAŞTAN ÇEVİRME, başa çevirme / çigzinme
 BAŞTAN ÇIKMAK, baştan çıkarmak
 BAŞTAN KARA, baştan kara etmek
 BAŞTAN KADEH (kâse-i ser)
 BAŞTARDA (başdarda)
 BAT (bat-i mey, bat-i sahbâ, bat-i şerâb)

BATLAMYUS (Batlamyûs, Batlimûs)
 BAYDAK bk. "Piyade"
 BAYKARA, Baykara Meclisi
 BAYKUŞ (bûm, cugd)
 BAYRAK ('alem, livâ, rây, râyet)
 BAYRAK ARSLANI (şîr-i 'alem / livâ / râyet)
 BAYRAK GÖSTERME
 BAYRAM ('id, 'iyd)
 BAYRAM ERTESİ (bayram irtesi)
 BAYRAM PAPAZI (bayram keşişi)
 BAYRAM YERİ ('tyd-geh, meydân-i 'tyd)
 BAYRAMÎ KAFTAN (bayrâmî câme)
 BAYRAMÎ KEFEN
 BÂZ bk. "Şahbaz"
 BÂZ-i SEFİD (bâz-i sipîd)
 BÂZÂR bk. "Pazar"
 BÂZÂR ETMEK (satu / bâzâr eylemek)
 BÂZÂRI BOZULMAK bk. "Pazarı bozulmak"
 BÂZÛ-BEND bk. "Pazibent"
 BE BAK, be bak be bak
 BEBR (beber, bebr-i beyân)
 BED-AHTER
 BEDAŞAN, bedahş ocağı (Bedahşân, bedahş)
 BEDEL-i MÂ-YETEHALLEL (eser-i mâ-yetehallel)
 BEDEN bk. "Vücut"
 BED-GÜHER
 BEDİÜZZAMAN (bedî'ü'z-zemân)
 BED-LİKÂ
 BED-MEST
 BED-MEZHEB
 BEDR bk. "Dolunay"

BEDR-i DÛCÂ, bedrû'd-dücâ
 BEDRİN HİLAL OLMASI
 BEDÛH (Büddüh)
 BEG bk. Aşık oyunu
 BEG bk. "Bey"
 BEG [avcılık]
 BEG BÖRKÜ bk. "Bey borkü"
 BEG GÜZEL
 BEGLENMEK bk. "Beylenmek"
 BEGLERBEGİ bk. "Beylerbeyi"
 BEGTER
 BEHÂ bk. "Baha"
 BEHİŞT-i NAKD (cennet-i nakd)
 BEHLÛL (Behlül-i dâna / divâne)
 BEHMEN □ takvim□
 BEHMEN □ hükümdar□
 BEHMEN □ botanik□
 BEHRAM bk. "Merih"
 BEHRÂM-i ÇÛBİN
 BEHRÂM-i GÜR
 BEHREMÂN, yâkût-i behremâni
 BEHZÂD (Bihzâd)
 BEKRİ
 BEKTAŞİ (Bektaşî)
 BEL (bil, meyân, miyân)
 BEL BAĞLAMAK (miyân-beste olmak)
 BELA (belâ)
 BELÂBİL
 BELAGAT
 BEL'AM-i BÂÜR
 BELBELE (bûlbüle)
 BELEK (bilek)
 BELİ ÇEMBER ETME
 BELİK, belük, bilük
 BELİK ASMAK bk. "Tırkeş asmak"
 BELKIS (Belkis, Belkays)
 BEN (berj, fülful, hâl)
 BENÂN ber-DEHÂN bk. "Parmak ağzda"

BENÂN-i MU'ÇİZ bk. "Şakku'l-kamer"	BERG-i BİD bk. "Sögüt yaprağı"	BEYLERBEYİ (begler begi)
BENÂTÜNNÂŞ (Benât-i na's, Benâtü'n-na's)	BERG-i GÜL bk. "Gül yaprağı"	BEYT bk. "Beyit"
BEND GEÇMEK, bend eylemek	BERG-i HAZÂN bk. "Sonbahar yaprağı"	BEYT-i AHZÂN (Beytü'l- hazen, Külbe-i ahzân)
BENDE DÜŞMEK	BERG-i KÂH bk. "Saman"	BEYT-i HARÂM (Beytü'l-harâm)
BENDE ÇEKMEK	BERG ü NEVÂ bk. "Berg-i 'ays"	BEYT-i MAKDİS (Beytü'l-Makdis)
BENDE-i HALKA-be- GÜŞ	BERG-i SEBZ (yeşil yaprak)	BEYT-i MA'MÜR (Beytü'l-Ma'mür)
BENDER (bender-gâh, bender-geh)	BERG-i SÜSEN bk. "Süsen yaprağı"	BEYT-i MERHÛN BEYTÜ'L-AHZÂN bk.
BENEFŞ, benefşe bk. "Menekşe"	BERG-i TERRE	"Beyt-i ahzân"
BENEFŞE ŞARABI bk. "Menekşe şarabı"	BERK bk. "Şimşek"	BEYTÜ'L-HARÂM bk.
BENEFŞE ŞERBETİ bk. "Menekşe şerbeti"	BERMEKİ bk. "Ca'fer-i Bermeki"	"Beyt-i Harâm"
BENEFŞE-ZÂR □mûzik□	BERŞ bk. "Afyon"	BEYTÜ'L-HAZEN bk. "Beyt-i ahzân"
BENEK ALTINLI bk. "Altın benekli"	BERZAH	BEYZA bk. "Yumurta"
BENEKLİ bk. "Altın benekli"	BEŞ HİLAL, beş hilal üstünde bir dolunay	BEYZA bk. "Devekuşu yumurtası"
BENG bk. "Esrar"	BET-KİŞ bk. "Kiş"	BEYZA-i AL bk.
BENGAL, Bengâle	BEVL-i ŞEYTÂN	"Paskalya yumurtası"
BENGİ bk. "Esrarkeş"	BEY BÖRKÜ (beg börki, sultân börki)	BEYZA-i BEYZÂ bk. "Yumurta"
BENİ ASFER bk. "Asferoğulları"	BEY GÜZEL bk. "Beg güzel"	BEYZA-i FELEK
BENLENMEK (benlenmek)	BEYÂBÂN (deşt, sahrâ, yabân)	BEYZA-i HÜKM bk. "Beyza-i tugra"
BER-ÇEŞM	BEYAN (beyân)	BEYZA-i LU'B bk. "Hokkabaz mühresi"
BER-DÂR OLMAK	BEYÂZ ARZ (Arz-i Beyzâ)	BEYZA-i PÛLÂD, beyza- i tig
BER-KENÂR bk. "Derkenar"	BEYÂZ-i 'AYN bk. "Göz ağ olma"	BEYZA-i SÛRH bk. "Paskalya yumurtası"
BERAT (berât)	BEYÂZ-i DİDE (beyâz-i 'ayn)	BEYZA-i TİG
BERAT GECESİ (leyle-i berât)	BEYAZ DÜŞMEK, beyaz gelmek	BEYZA-i TUGRA (beyza- i hükm)
BERBAT □mûzik□	BEYAZA ÇIKMA (beyâza çıkma) □kitâbet□	BEYZA-i ZÂG
BERBER (ser-trâş)	BEYAZA ÇIKMAK	BEYZA-i ZÂG-i ŞEB
BERBER DÜKKÂNI	BEYDAK bk. "Piyade"	BEYZA-i ZER, beyza-i zerrin
BERCİS bk. "Müşteri"	BEYDAK VERME	BEZM bk. "Meclis"
BERDÜ'L-'ACÛZ bk. "Kocakarı soğukları"	BEYİT (beyt)	BEZM-i CÂN (bezm-i dil)
BEREHMEN bk. "Brahman"	BEYKOZ (Begkoz, Bigkoz)	BEZM-i ELEST bk. "Elest bezmi"
BERG-i 'AYŞ (berg-i 'yš, berg-i tareb)	BEYLENMEK (beglenmek)	BEZM-i EZEL bk. "Elest bezmi"

BEZM-i İRFAN bk.
"İrfan meclisi"
BEZM-i FENÂ bk.
"Fenâ bezmi"
BEZM-i HARİFÂN,
bezm-i harifâne
BEZM-i MEY bk.
"Meclis"
BEZM ü REZM
BEZM-i ŞÜRÂ
BEZMEK
BIÇAĞA DÜŞMEK bk.
"Hançere düşmek"
BIÇAK KEMİĞE
DAYANMAK
BIYIK ALTINDAN
GÜLME bk. "Riş-hand"
BİD bk. "Sögüt"
BİD-i MECNÜN
Bİ-DİL
BİGÂNE (bî-gâne)
BİH bk. "Ayva"
BİH
Bİ-HABER
Bİ-HÂSİL
BİHİŞT-i NAKD bk.
"Behişt-i nakd"
BİJEN
BİJEN KUYUSU bk.
"Çâh-i Bijen"
BİKR-i FİKR (bikr-i
ma'nâ, bikr-i nazm)
BİKR-i KELÂM bk.
"Bikr-i fikr"
BİKR-i MA'NÂ bk.
"Bikr-i fikr"
BİLÂL, Hz. Bilâl-i
Habeşi
BİLAŞKERME
(pilaşkerme)
BİLİŞ
BİLLAH
BİM ü ÜMİD (bim ü
recâ, bim ü ümmid,
havf ü recâ)
BİMÂR (haste-i 'ışk)
BİMÂR-HÂNE bk.
"Dârüşşifa"

BİN KEZ ÖLME bk.
"Corcis"
BİNAYA BAYRAK ASMA
bk. "Bayrak"
BİNİŞ
BİNT-i İNEB, bintü'l-
'ineb bk. "Üzüm kızı"
BİR AĞIZ
BİR AĞIZDAN
BİR AYAK ÜSTÜNDE
BİN AYAK
BİR AYAK ÜSTÜNDE
BİN YALAN
BİR AYAK ÜZRE
DURMA
BİR KILINA ASMAMAK
BİR OK ATIMI YER
BİR OK ATIMI YERE
İSTİKBAL
BİR TAHTADA (yek
tahtada)
BİR YAKADAN BAŞ
ÇIKARMA
BİR YANA ETMEK (bir
yanı eylemek)
BİSÂT
Bİ-SER ü PÂ, bi-ser ü
sâmân
Bİ-SER ü SÂMÂN bk.
"Bi-ser ü pâ"
BİSMİL KUŞU (murg-i
bismil)
BİSÛTÜN (Küh-i
Bisûtün, Bi-sûtün)
Bİ-ŞÛMÂR
BİVE bk. "Dul kadın"
BOĞA BURCU bk.
"Sevr"
BOGASI
BOĞAZA KİRİŞ
GEÇMEK
BOĞAZA KURŞUN
AKITMA bk. "Kurşun
akıtma"
BOĞAZI İPLİ (bogazı,
boynu ipli)
BOĞAZI İPTE, boğazı
urganda
BOĞAZINI ALMAK

BOKRAT (Bukrât)
BORNOS (bornûs)
BÖSTÂN (Büstân)
BÖSTÂN [eser adı]
(Büstân)
BOY [âşığın] (kadd,
kâmet)
BOY MUSKASI bk.
"Heykel"
BOYANMAK
BOYNA ÇEMBER
SALMA bk. "Boyna
halka takma"
BOYNA ELEK ASMA
bk. "Elek asma"
BOYNA HALKA TAKMA,
çember salma
BOYNA İP TAKMA
BOYNA KEFEN ALMA
(kefen-ber-düş olma)
BOYNA KİRİŞ GEÇMEK
bk. "Boğaza kiriş
geçmek"
BOYNA MENDİL
BAĞLAMA
BOYNA TUZ TORBASİ
TAKILMAK
BOYNU BAĞLI (boynu
baglu, gerden-beste)
BOYNU İPLİ bk. "Boğazı
ipli"
BOYNU KEFİL OLMAK,
boynuna almak, boyun
olmak
BOYNUNA ALMAK bk.
"Boynu kefil olmak"
BOYNU ÇEMBERDE
KOMAK
BOYNUZ ASMAK bk.
"Karıya boynuz asmak"
BOYNUZ ÇALMAK
BOYUN □ âşığın □
(gerden)
BOYUN □ sevgilinin □
(gerden)
BOYUN OLMAK bk.
"Boynu kefil olmak"
BOZA (büze)
BOZDOĞAN

BÖCEK	BURMA ASTAR bk.	CAFERİ (Ca'feri)
BÖLÜK BAŞI	"Astar"	□mezhep□
BÖREK, şeker börek	BURNA KIL GEÇİRME	CA'FERİ bk. "Ca'feri
(bürek)	BURUN [aşığın] (bini,	altın"
BÖRK (berek, bürk)	enf)	CA'FERİ (Ca'feri) □kâğıt
BRAHMAN (berehemen,	BURUN [sevgilinin]	cinsi□
berhemen)	(bini, enf)	CA'FERİ ALTIN (zer-i
BÛ bk. "Büy"	BÛS, büse	Ca'feri)
BÛ bk. "Ebû"	BÛSE-GÂH	CÂHİZ
BÛ 'ALÎ bk. "İbni Sina"	BÛSELİK	CAİZE (câ'ize, câyize)
BÛ'İ-FEVÂRİS bk.	BÛTİMÂR (bütimâr)	CALİNOS (Câlinüs)
"Ebû'l-fevâris"	BÛY (bû, râyiha)	CÂLÛT
BUÇUK	BÛY-i PİRÂHEN (bûy-i	CÂM bk "Kadeh"
BUDELÂ bk. "Abdal"	pirehen)	CÂM bk "Kadeh"
BUĞDAY bk. "Kendüm"	BUZ (yah)	CAM (câm, şişe)
BUHARA (Buhârâ)	BÛLBÛL ('andelib,	CÂM □coğrafya□
BUHTÛNNASR	hezâr)	CAM AYNASI (âyine-i
(Buhtû'n-Nasr, Buht-i	BÛLBÛL ve KARGA	câm, âyine-câm, âyine-i
Nasr)	KISSASI (kussa-i bûlbûl	revzen)
BUHUR (bahûr)	û zâg)	CÂM-i FAGFÛR bk.
BUHUR ETME	BÛLBÛLE bk. "Belbele"	"Fagfur kadeh"
BUHURDAN,	BÛLBÛLYUVASI	CAMA OK ATMA (şişeye
buhurdanlık (mecmer,	BÛNYÂD URMAK	ok atma)
micmer,	BÛNYÂDI ÂB	CÂMASB
BUHURUMERYEM	ÛSTÜNDE	CAMBAZ (cân-bâz,
(buhûr-i Meryem /	BÛRC bk. "Burç"	resen-bâz, risman-bâz)
Meryemî)	BÛŞRÂ	CÂM-i CEM, Câm-i
BUKALEMUN	BÛT bk. "Put"	Cemşid bk. "Cem
(bükalemûn)	BÛT-GEDE, büt-hâne	kadehi"
BULANIK, bulanmak	bk. "Puthane"	CÂM-i CİHÂN-NÛMÂ
(bulanuk)	BÛT-i ÇİN	bk. "Cem kadehi"
BULUDÎ NAKŞ	BÛT-i TERSÂ	CÂM-i GADDÂRİ bk.
BULUT (ebr, sehâb)	BÛYÛ bk. "Sihir"	"Gaddâri"
BÛM bk. "Baykuş"	BÛYÛCÛ (câdû, câzû,	CÂME (libâs)
BU RÂ (bu rây)	sâhir, sehâr)	CÂME DAĞITMAK
BURAK (Burâk)	BÛYÛCÛYÛ SUYA	CÂME-i EZRAK
BURC bk. "Burç"	ATMA (cadiyî suya	CÂME-i GÛL-RENG bk.
BURC-i ÂB, burc-i âbî	salma)	"Gül-gün kabâ"
BURC-i ESED bk.	CÂBÛLKÂ, Câbûlsâ	CÂME-HÂB (câme-
"Arslan burcu"	(Câbûlika, Câbûrsâ)	hwâb)
BURC-i ŞEREF (bûrc-i	CADI bk. "Büyücü"	CÂME-i NÂ-PÂK
şeref)	CADIYI SUYA SALMA	CÂME-i SEBZ (sebz
BURÇ [kale burcu]	bk. "Büyücüyü suya	câme)
(burc, bürç)	atma"	CÂME YAKMAK
BURÇLAR (bürüc)	CÂDÛ bk. "Büyücü"	CÂME-i ZERK û RİYÂ
BÛRİYÂ (bûriye, hasir)	CÂDÛ-yi EZRAK	bk "Sofu cûbbesi"
BÛRİYÂ NAKŞI (nakş-i	CA'FER-i BERMEKÎ	CAMÎ (câmi')
bûriyâ)	(Ca'fer-i Bagdâd)	CÂMÎ, Câmiler
BURKA' bk. "Peçe"	CA'FER-i TAYYÂR	CAN (cân)

CAN AĞZA GELMEK	Ekber, Rûhü'l-Emin,	CENİN (cenin)
CÂN-BÂZ bk. "Cambaz"	Rûhü'l-Kuds, Sidre-	CENNET (cinân, ravza-i
CAN GÖZÜ bk. "Gönül	nişin)	Rıdvân, uçmak)
gözü"	CEDVEL bk. "Cetvel"	CENNET-i NAKD bk.
CAN ERİTMEK	CEDVEL-i ÂB, Cedvel-i	"Peşin cennet"
CAN İPİ bk. "Rişte-i	Simin	CER (cerr)
cân"	CEFA [feleğin cefası]	CERÂD bk. "Çekirge"
CAN KESEĞİ	(cevr-i felek, sitem-i	CERCİ (cerrâr, cerî)
CAN OTU	rûzgâr)	CERES bk.
CAN PAZARI	CEFA [sevgilinin cefası]	"Çan"□kilise çanı□,
CAN VERİP DERT	(cefâ, cevr, ezâ, kahr,	"Zil"
ALMAK	sitem, zulm)	CERİ bk. "Cerci"
CAN VERMEK	CEHENNEM, cehennem	CERİDE
CAN YEDİRMEK (cânlar	ateşi (cahim, tamu)	CERRAH (cerrâh)
yidürmek)	CEHÛD bk. "Yahudi"	CERRAH MİLİ bk. "Mil
CANA BAŞA KALMAK	CELÂCİL bk. "Zil"	vurma"
(başa kalmak, câna	CELÂL bk. "Cemâl ve	CERRÂR bk. "Cerci"
kalmak)	celâl"	CESED
CANA DOYMAK (câna	CELÂLE	CETVELbk. "Cedvel"
toymak)	CELÂLİ	CETVEL, cetvel çekme
CANA GEÇMEK (câna	CELLAT (cellâd)	(cedvel)
geçmek)	CELLAT ÇEŞMESİ	CEVÂB
CANA GELMEK (câna	CEM, Cemşid	CEVÂB-i TELH
gelmek)	CEM bk. "Cemşid"	CEVÂHİR MACUNU
CANA KALMAK bk.	CEM AYNASI bk. "Cem	(ma'cûn-i cevâhir)
"Cana başa kalmak"	kadehi"	CEVHER
CÂNÂN bk. "Sevgili"	CEM'Û'L-CEM' (cem'-i	CEVHER-i ÂYİNE
CANFES (cânfes, cân-	cem')	CEVHER-DÂR
fezâ)	CEM' Û FARK	CEVHER-EFŞÂN bk.
CANI OLMAK	CEM KADEHİ (âyine-i	"Mücevher saçma"
CANINI 'ASÂYA	câm-i Cem, âyine-i giti-	CEVHER GÖSTERME
KOYMAK bk. "Calinos"	nümâ, câm-i Cem,	CEVHER SAÇMA bk.
CANLI YAKI	câm-i âlem / cihân /	"Mücevher saçma"
CÂRÛB bk. "Süpürge"	giti-nümâ, sāger-i Cem)	CEVHER-i TİG (gevher-i
CÂRÛB-i LÂ	CEMÂL bk. "Yüz",	tig)
CAVLAK, Cavlakî	"Güzellik"	CEVHER YAKA, cevher
(Cevlâkî, Cüvâlık)	CEMÂL ve CELÂL	yakalu
CÂY-i ENGÜŞT	CEMÂL SEYRİ (seyr-i	CEVHERİ (gevherî)
CÂZÛ bk. "Cadı"	cemâl)	CEVHERİ
CEBE SATMAK, cebe	CEM'İYYET-i HÂTİR	CEVHERİ □bilgin□
göstermek	CEMŞİD (Cem)	CEVHERİ HİL'AT
CEBHEYE RAKAM	CENÂBET	(cevherî kabâ)
ÇEKME bk. "Alın	CENÂN bk. "Gönül"	CEVNE
damgalama"	CENG-i HARBİ, çeng-i	CEVR bk. "Cefâ"
CEBİN bk. "Alın"	harbî	CEVŞEN bk. "Zırh"
CEBR-i HÂTİR	CENG-i KASSÂB bk.	CEVŞEN □dua□
CEBRÂİL (Cebra'îl,	"Kasap cengi"	CEVZÂ bk. "İkizler
Cibril-i Emin, Nâmûs-i	CENG-i ZER-GER bk.	burcu"
	"Kasap cengi"	CEYB

CEYHUN bk. "Nehirler"	CÜDÂM bk. "Cüzzam"	ÇÂH-i KEN'AN bk.
CEYLAN (âhû, âhû-yi müşgîn)	CÜFT ü TÂK, ták ile cüft	"Çâh-i Yûsuf"
CEYPÂL bk. "Çipâl"	CÜLÂB, cüllâb bk.	ÇÂH-i MİHMÂN bk.
CIVA (sîm-âb, zeybak / zîbak)	"Gûlsuyu"	"Çâh-i Bijen"
CİBRİL bk. "Cebrail"	CÜND-i GAYB bk.	ÇÂH-i NAHŞEB (Çeh-i Nahşeb)
CİCOZ OYUNU	"Gayb askerleri"	ÇÂH-i NEDÂMET bk.
CİFR-i CÂMÎ	CÜNÜN bk. "Deli, deliler"	"Çâh-i Yûsuf"
CİĞER	CÛRA (cûr'a)	ÇÂH-NİŞİN bk. "Çeh-nişin"
CİĞER KANI (hûn-i ciger)	CÛR'A CERRÂRI, kadeh cerrârî	ÇÂH-i RASAD
CİĞER KEBABI bk. "Kebap"	CÛRADAN (cûr'a-dân)	ÇÂH-i RÛSTEM
CİĞER VASLASI	CÛRADAN (cûr'a-dân, mahzen, mahzenû'l-esrâr)	ÇÂH-i YÛSUF (Çâh-i Ken'an)
CİĞERİ	CÛR'ASINI İÇMEK	ÇÂH-i ZENAHDÂN bk.
CİĞERİ SADE (cigeri sâde)	CÛVÂN bk. "Civan"	"Çene çukuru"
CİHAN bk. "Âlem", "Dünya", "Felek"	CÛZZAM (abras, baras, cüdâm, cüzâm, ebreş, miskîn)	ÇÂK-i GİRİBÂN bk.
CİHÂN	ÇÂÇİ, Çaçi kemân	"Yaka yırtma"
CİHÂN-BAHŞ	ÇADIR (çâder, çâder-i Meryem, çetr) □kiyafet□	ÇAKIR □kuş□
CİHAN BEGLERİ	ÇADIR (çâder, çâdir, çetr, hayme, hîme)	ÇAKIR, çağır □içki□
CİHÂZ bk. "Çeyiz"	ÇADIR ALEMİ (mehçe)	ÇAKIR □keskin□
CİLÂ bk. "Göze cilâ vermek"	ÇADIR BAŞA YIKILMA bk. "Çadır yıkma"	ÇAKIR □göz□
CİLVE, cilve-ger	ÇADIR ÇİÇEĞİ (çâder / çâdir çeçegi)	ÇAKIRCIBAŞI
CİLVE-GÂH	ÇADIR DİREĞİ, otağ sûtunu	ÇAKIRKEYİF (çakır-keyf)
CİN ÇAĞIRMA (da'vet, okuma, perî-hwânî)	ÇADIR GÖLGELİĞİ (günlük, sâyebân)	ÇAKMAK
CİSM bk. "Vücut"	ÇADIR KAZIĞI bk. "Veted"	ÇAKMAK, bâde / mey çakmak
CİVAN (cûvân)	ÇADIR MEHTERİ (hîme-zen, mihter-i çâder)	ÇÂLÂK bk. "Çüst eri"
CİVANKAŞI (cûvân kaşı)	ÇADIR YIKMA, çadır başa yıkılma	ÇALAR SAAT (çaṛj sâ'at)
CİVANPERÇEMİ (cûvân perçemi)	ÇAĞA YAY (kemân-i Çaga)	ÇALGI YASAĞI bk.
CORCİS (Cercis)	ÇÂH bk. "Kuyu"	"Musiki Yasağı"
CÖMERTLİK (cûd, kerem, schâ, sehâvet)	ÇÂH-i BÂBİL bk. "Babil Kuyusu"	ÇALIŞMAK
CÖNK (sefine)	ÇÂH-i BİJEN, Çâh-i mihmân	ÇALMA, çalmalı (çalmalu)
CÛD bk. "Cömertlik"		ÇALMAK
CUMA VAİZİ (vâ'iz-i cum'a)		ÇALPARA bk. "Çâr-pâre"
CÛY bk. "Irmak"		ÇAN bk. "Zil"
CÛBBE bk. "Cübbe ve destar"		ÇAN □kervan çanı□ bk.
CÛBBE ve DESTAR (cübbe vû destâr)		"Kervan", "Zil"
CÛDÂ		ÇAN □kilise çanı□(ceres, çaṛj, derâ, nâkûs)

ÇANAK YALAYICI bk.
 “Kâse-lis”
 ÇANAKLIK
 ÇAPARIZ (çapariz,
 paçariz)
 ÇÂR UNSUR bk. “Dört
 unsur”
 ÇARBAĞ (Çâr-bâg)
 ÇÂR-BÂLIŞ
 ÇÂR-DARB
 ÇÂR-EBRÛ
 ÇÂR-ERKÂN (çâr rûkn)
 ÇÂRGÛL
 ÇÂR-PÂRE (çihâr-pâre)
 ÇÂR-TEKBİR (çihâr
 tekbir, tekbir-i çâr)
 ÇÂRE
 ÇARH bk. “Felek”
 ÇARH-i ATLAS bk.
 “Atlas feleği”
 ÇARH-i ÇÂRÛM bk.
 “Dördüncü felek”
 ÇARH-i FELEK
 ÇARH OKU bk.
 “Zemberek oku”
 ÇARH OKU (tir-i çarh,
 tir-i kazâ)
 ÇARH URMAK, çarha
 girmek
 ÇARHA, çarhacı bk.
 “Çarka, çarkacı”
 ÇARHA, çarha çekme
 (kösre, çarha tutma)
 ÇARHA ÇEKME bk.
 “Çarha, çarha çekme”
 ÇARHA GİRMEK bk.
 “Çarh urmak”
 ÇARHACI bk. “Çarka,
 çarkacı”
 ÇARHINA DOKUNMAK
 ÇARHÎ KALKAN (çarhî
 siper)
 ÇARKA, çarkacı (çarha,
 çarhacı, delil-i râh)
 ÇARMIH, çâr-mih itme
 (çâr-mih)
 ÇARŞI bk. “Pazar”
 ÇATAL BAYRAK
 ÇATAL KAZIK

ÇATAL YAZI
 ÇATMA
 ÇATMAK
 ÇAVUŞ OKU bk. “Islık
 oku”
 ÇEGÂNE, çegân
 ÇEH-i BÂBİL bk. “Babil
 kuyusu”
 ÇEH-NİŞİN (çâh-nişin)
 ÇEHRE bk. “Yüz”
 ÇEKÂÇÂK (çek-â-çâk)
 ÇEKDİRİ bk. “Çektiri”
 ÇEKDİRMEK bk.
 “Çektirmek”
 ÇEKİLMEK
 ÇEKİNMEK
 ÇEKİP ÇEVİRMEK
 (çeküp çevürmek)
 ÇEKİRDEĞİNİ
 ÇIKARMA
 ÇEKİRGE (cerâd,
 melâm, melâh)
 ÇEKMEK
 ÇEKTİRİ (çekdüri,
 çekdürme)
 ÇEKTİRMEK
 (çekdürmek)
 ÇELENK bk. “Sorguç”
 ÇELENK TAKINMA bk.
 “Başa tûy takınma”
 ÇELİK YAY (kemân-i
 âhenin)
 ÇELİPÂ bk. “Haç”
 ÇEMÂNE
 ÇEMBER [musiki] bk.
 “Çenber”
 ÇEMBER □giyim□
 ÇEMBER □güreş□
 ÇEMBER [mimarî]
 (çenber-i kandil)
 ÇEMBER, beşik
 çemberi (çenber-i
 mehd)
 ÇEMBER, cambaz
 çemberi bk.
 “Çemberden geçmek”
 ÇEMBER ASMA bk.
 “Meyhaneye çember
 asma”

ÇEMBER BAĞLAMA
 bk. “Göze çember
 bağlama”
 ÇEMBER ETMEK
 (çenber eylemek, çenber
 takmak)
 ÇEMBER YELKEN
 ÇEMBERDE HALLAÇ
 (çenberde hallâc)
 ÇEMBERDEN GEÇME
 (çenberden geçme)
 ÇEMBERDEN GEÇMEK
 □mûzik□
 ÇEMBERDEN GEÇMEK
 (çenberden geçmek)
 ÇEMEN (çemen, sahn-i
 çemen, sebze-zâr)
 ÇEMENİ, çemenî câme
 (libâs-i çemenî)
 ÇENÂR bk. “Çınar”
 ÇENBER bk. “Çember”
 ÇENBER [musiki]
 ÇENE, çene altı (erçek,
 gabgab, zakan / zekan,
 zenah, zenahdân)
 ÇENG bk. “Erteng”
 ÇENG
 ÇENG-i HARBÎ bk.
 “Ceng-i harbi”
 ÇENGEL
 ÇENGEL (çengâl)
 ÇENGEL ÇİÇEĞİ
 ÇENGELİSTAN
 ÇENGİ
 ÇENTİYÂN bk.
 “Çintiyân”
 ÇERÂĞ bk. “Çerağ”
 ÇERÂĞ-i ÇEŞM bk.
 “Çeşm-çerâğ”
 ÇERÂĞ-i RÛŞEN
 ÇERAĞ
 ÇERAĞ AKÇESİ (nezr
 akçesi)
 ÇERAĞ UYANDIRMAK
 ÇERAĞA FİLORİ
 DİKME bk. “Çerağ
 akçesi”
 ÇERÂĞÂN
 ÇEŞM bk. “Göz”

- ÇEŞM □ çeşme □
 ÇEŞM-i BED-MEST bk.
 "Çeşm-i siyeh-mest"
 ÇEŞM-BEND
 ÇEŞM-i BÜLBÜL bk.
 "Çeşmibülbül"
 ÇEŞM-ÇERÂĞ
 ÇEŞM ü ÇERÂĞ bk.
 "Çeşm-çerâğ"
 ÇEŞM-ÇEREZ (çeşm-i çerez)
 ÇEŞM-i ÇEREZ bk.
 "Çeşm-çerez"
 ÇEŞM-i EJDER (dide-i ejder)
 ÇEŞM-i HORÛS (dide-i horûs)
 ÇEŞM-i KEBÛD bk.
 "Mavi göz"
 ÇEŞM-i PÂK, çeşm-i pâk-bâz
 ÇEŞM-i SEFİD bk.
 "Dide-i sefid"
 ÇEŞM-i SİYEH-MEST
 ÇEŞM-i SÜZEN
 ÇEŞM-i ŞAHİD-BÂZ
 ÇEŞME, çeşme-sâr
 ÇEŞME-i HAYVÂN bk.
 "Hayat suyu"
 ÇEŞME-i HIZR bk.
 "Hayat suyu"
 ÇEŞME-i HURŞİD bk.
 "Güneş"
 ÇEŞMİBÜLBÜL (çeşm-i bülbül) □ camcılık □
 ÇEŞMİBÜLBÜL (çeşm-i bülbül) □ tekstil □
 ÇETR bk. "Çadır"
 ÇETR
 ÇETR-i SÜLEYMÂN,
 çetr-i Süleymâni
 ÇETR-i ŞAHÎ
 ÇEVGÂN (çevgen,
 savlecân)
 ÇEVGÂN TOPU (güy)
 ÇEYİZ (cihâz)
 ÇHÂR bk. "Çâr"
 ÇIKMAK
 ÇINGIRAK bk. "Zil"
 ÇİN SEHER bk. "Çin seher"
 ÇINAR (çenâr)
 ÇINAR ve KABAK (çenâr ü kedü)
 ÇIRAĞ, çırak bk
 "Çerağ"
 ÇIRAĞAN bk. "Çerâğan"
 ÇİÇEK, Çiçekler (ezhâr, şükûfe)
 ÇİÇEK SUNMA
 ÇİÇEK SUYU bk. "Âb-i şükûfe"
 ÇİÇEK TAKINMA
 ÇİÇEĞE ALTIN
 SERPME
 ÇİFTE ÖKSÜZLER
 ÇİĞ bk. "Ham"
 ÇİĞDEM (şenbelid)
 ÇİĞİL (Çigil)
 ÇİĞİL MUMU (şem'-i Çigil)
 ÇİĞNETME, basma
 ÇİH-i BÂBİL bk. "Babil kuyusu"
 ÇİHÂR-YÂR bk. "Dört Halife"
 ÇİHİL-PÂ (çihl-pâ)
 ÇİLE [okçuluk] bk. "Yay kirişi"
 ÇİLE (çille, çille-i merdân, erba'in)
 □ tekke □
 ÇİLLE [okçuluk] bk.
 "Yay kirişi"
 ÇİN (Çin, Çin ü Mâçin, Çin ü Hatâ)
 ÇİN bk. "Çin-i cebin"
 ÇİN AYNASI (âyine-i Çini, Çiniâyene,
 secencel)
 ÇİN-i CEBİN
 ÇİN ü HATÂ bk. "Çin"
 ÇİN HEYKELİ bk. "Büt-i Çin"
 ÇİN RESSAMLARI bk.
 "Çin"
 ÇİN SEHER (çin seher,
 subh-i sâdik, subh-i sâni)
 ÇİNGENE, Çingeneler (Çengân, Çengâne, Kıpti)
 ÇİNİ (çini, fagfûr, kâşî)
 ÇİNİ ÂYENE bk. "Çin aynası"
 ÇİNİ ÇALMA bk.
 "Çanak çalma"
 ÇİNİ DEVÂT (çini devât)
 ÇİNİ KABÂ (çini kaftan)
 ÇİNİ SİPER
 ÇİNTİYÂN, çentiyân
 ÇİPÂL, ceypâl
 ÇİRİŞ GEÇMEK
 ÇİVİ (eşser, mih, mismâr)
 ÇİY TANESİ bk.
 "Şebnem"
 ÇİZME (mûze)
 ÇİZMECİ, Çizmeli
 ÇOBAN (çobân, râî, şebân, şübân, şübân)
 ÇOCUK bk. "Oğlan"
 ÇOK BAŞLI (çok başlu, pâresi çok)
 ÇOKAL bk. "Zırh"
 ÇOMAK (şomak)
 ÇOMAK bk. "Ser-deste-i Kalender"
 ÇÖKMEK, çök urmak
 ÇÖREK OTU (habbetü's-sevdâ, sipend)
 ÇÜB-i NEBÂT bk.
 "Şeker kamışı"
 ÇÜB-i TE'DİB
 ÇÜB-i ZERRİN bk.
 "Altın asa"
 ÇUBUK, çüb-i duhân
 ÇUBUK BERE bk.
 "Serçeye çubuk bere"
 ÇUBUK KALKAN
 ÇUBUK KILIÇ (tig-i çüb, tig-i çüpîn)
 ÇUBUK SÜRME
 ÇUBUKLU
 ÇUBUKLU BAHÇE
 ÇUL bk. "Kara çul"
 ÇÜN, Çünkü
 ÇÜST ERİ (çalâk, çüst uğru)